

Huwelijk Echtscheiding Hertrouwen

in vijf afleveringen
door Dean Taylor

1 - Huwelijksverbond	pag. 2
2 - Echtscheiding	pag. 9
3 - De uitzondering	pag. 16
4 - Niet dienstbaar gesteld	pag. 24
5 - Hertrouwen	pag. 33

en

Echtscheiding Hertrouwen

door J.C. Philpot

pag. 39

Eén Vlees, Eén Verbond

Huwelijk, Echtscheiding en Hertrouwen – Deel 1

‘...daar zij toch uw gezellin en de huisvrouw uws verbonds is. Heeft Hij niet maar één gemaakt?’ (Mal. 2:14-15).

Echtscheiding...dit woord brengt zo’n pijn, zo’n smart, zo’n strijd met zich mee. Het scheidt niet alleen gezinnen, het splitst kerken, verdeelt vrienden, zet kerkgenootschappen tegen elkander op, het isoleert slachtoffers, bevoordeelt de aanvaller, verderft het geloof en het breekt talloze kinderen af die daar middenin gevangen zitten, die vragen - *‘Waarom? Waar is God?’*

De waarheid is - God *is* er en Hij heeft zorg voor deze kleinen; Hij heeft zorg voor de gezinnen, Hij hoort de gebeden van de nabestaanden, Hij hoort het geroep van de weduwe en de wezen - *Hij zorgt*.

Hij ziet zelfs de fouten, de verkeerde keuzes, de rampzalige taferelen; en Hij staat te luisteren, klaar om te helpen. Hij aanschouwt de zonden die in onwetendheid gedaan zijn, de zonden die in moeilijke tijden zijn begaan en de zonden die schaamteloos voor Zijn aangezicht zijn gedaan; en voor dit alles biedt Hij *bloed* aan - het offerbloed van Zijn Zoon, Jezus Christus, om te boeten, te verlossen, te vergeven, te verzoenen en deze verdorven levens in staat te stellen, zodat ze op een keer weer prachtige, vruchtdragende kinderen van God kunnen worden.

Hij ziet de ‘onmogelijke situaties’ en evenals Hij doet met zoveel andere ‘onmogelijke’ dingen in ons leven, belooft Hij om heerlijkheid te brengen voor as, stromen in de woestijn, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad van lof voor een benauwd geest. God wordt verheerlijkt, wanneer Hij het onmogelijke neemt en zegt - **‘weg ermee.’** Zoals Rom. 4:17 zegt: *‘...namelijk God, Die de doden levend maakt en roept de dingen die niet zijn, alsof zij waren.’*

De door echtscheiding aangetaste levens zijn van echte mensen met echte pijnen. Velen hebben geleden van vertrouwen dat verraden werd en dragen diepe littekens. Het is geen ‘ruzie’ of een ‘leer’, het zijn zielen - zielen waar Jezus voor stierf. Daarom kan het niet van tafel geveegd, genegeerd, belasterd, of aan de kant gezet worden. Als een volk van God worden wij opgeroepen hen te dienen. Bovendien, als een kerk in Amerika, moeten wij erkennen dat deze ‘bevolkingsgroep’ niet enkel een voorbijgaande gril is, maar een steeds groter wordend onderdeel van onze moreel achteruitgaande maatschappij.

Bij deze moeilijke situaties is er de verleiding, net als bij alle moeilijke situaties, om het te negeren en te hopen dat het vanzelf over zal gaan. Dit lijkt de overheersende geneigdheid te zijn onder de kerken die een behoudend, Bijbels standpunt innemen aangaande echtscheiding en hertrouwen. Dooddoeners zoals *‘Laat iemand anders hen maar helpen’, ‘Zij zullen hier nooit tussen passen’* of *‘Zij zullen nooit blijven’*, zijn geen woorden van geloof. Het doel van de Kerk is niet om als een soort gesteriliseerd, onecht ‘fotomodel’ beeldje op een boekenplank tentoon gesteld te worden. Wij moeten de letsels, de pijnen, het lelijke, het verachte, het duistere, de zieken, het onmogelijke onder ogen zien en dan Christus aan hen bedienen. Op de muurschilderingen in de metro leest men vaak *‘Jezus redt’* en als dit niet waar is, dan verkwisten wij onze tijd.

In de komende paar afleveringen zullen wij de Bijbelse richtlijnen onderzoeken aangaande huwelijk, echtscheiding en hertrouwen. Het is mijn gebed dat, door de genade en zalving van God, de

waarheid van Jezus omhoog gehaald zal worden en niet mijn mening of een overtuiging van een stroming of een kerkgenootschap. *‘Ja, laat God waarachtig zijn, maar alle mens leugenachtig’* (Rom.3:4). Ik heb zeker niet het laatste woord over echtscheiding en hertrouwen. Ik ben een voorganger, niet een theoloog en ik heb geen behoefte aan een religieus debat ter wille van een academische exercitie. Het is mijn hoop dat deze artikelen ons allen mogen aanmoedigen om ons uit te strekken naar hen die slachtoffer zijn van echtscheiding en bovenal, dat tal van zielen die zich gevangen weten in ‘onmogelijke situaties’ het licht van het Evangelie zouden mogen ontdekken en Jezus mogen vinden, Die daar staat te wachten met de sleutel van het geloof die elke deur opent! Bovenal is het mijn gebed dat God zal sterken dat wat overblijft, als wij zoeken vast te houden wat het Woord van God te zeggen heeft over deze punten.

Een andere wereld

Dagelijks te midden van de marktplaats, de waterbron en de synagoge - glimlachend op bruiloften en huilend op begrafenissen—terwijl Hij de oogopslag van de tollenaar gadesloeg en het beven van de hand van de weduwe, wandelde Jezus 30 jaren lang—aanschouwend, overwegend en vergelijkend. Hij vergeleek alles wat ‘menselijk’ was met alles wat ‘Goddelijk’ was en leerde dat de mensen door genade deelgenoten konden worden van het grenzeloze schathuis van het Koninkrijk van God. Al had Hij vrijwillig Zijn goddelijkheid afgelegd, wist Hij, zelfs als een kind, Wie Zijn echte Vader was. Zelfs ofschoon Zijn hemelse troon op Zijn terugkeer wachtte, kende Jezus de Hemel. Geen idealistische gedachten waren ervoor nodig om Hem *‘te doen zoeken de dingen die Boven zijn’*. Al de heiligheid, zuiverheid, orde, majesteit en aanbidding van die plaats waren door Hem geschapen en het was in die plaats, dat Jezus ons leerde bidden *‘Uw koninkrijk kome, Uw wil geschiede gelijk in den hemel alzo ook op de aarde’* (Matth. 6:10).

Wat moet het geweest zijn om als *Hem* te zijn—in de alledaagse drukte van winkelen, werken, naar de synagoge gaan, enz.? Wanneer Jezus’ tijd gekomen was en Hij het volk begon te leren, sneden Zijn woorden precies door het hart en motief van alles wat we doen. Zelfs onze alledaagse benodigdheden werden door Hem ter discussie gebracht. Hij deinsde er niet voor terug om de aandacht te richten op onze neiging naar een zorgeloos en goddeloos leven. Jezus waarschuwde: *‘Want gelijk zij waren in de dagen vóór de zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot de dag toe, in welke Noach in de ark ging’* (Matth.24:38).

Hij stelde aardse zekerheden aan de kaak, zelfverdediging, rechtsgedingen en alle andere pogingen van menselijke kracht en stelde ze tot niets. Hij verhief reinheid en zonde boven het uitwendige en sprak zelfs de inwendige motieven van ons hart aan. Wraak, boosheid, gierigheid en lust waren tot dusverre nooit zover doorgetrokken. Hij verdeelde de maatschappij, veranderde de wereld en bracht ons een vlekkeloos beeld van onze God.

Wanneer we het hebben over echtscheiding en hertrouwen, evenals bij vele andere leringen van Jezus, geldt dat hoe helderder het Koninkrijk der Hemelen ons voor ogen staat, hoe meer indruk het onderwijs zal maken. Evenzo, hoe meer de Kerk zich als een van geloof vervulde uitdrukking van het geheel van de Bergrede tentoon spreidt, hoe helderder een dergelijke boodschap van bekering aan de dag gelegd zal worden: *‘het Koninkrijk van God is niet gelegen in woorden maar in kracht’*(1 Kor. 4:20).

Het huwelijk

Het huwelijksleven was in de tijd van Jezus—misschien zelfs meer dan dat het vandaag de dag is—het centrum van het Joodse leven. Het lijkt er zelfs op dat het hen veel inspanning kostte om de ongetrouwde man als compleet te zien.

Zoals het in de Joodse Talmud werd weergegeven: *'De man die niet getrouwd is op zijn twintigste leeft in zonde'*. En ook: *'Iedere man die geen vrouw heeft is geen fatsoenlijke man, want er wordt gezegd: 'man en vrouw schiep Hij hen en noemde hun naam Mens' (Gen.5:2)*. Echter, hoewel de getrouwde staat zeker belangrijk was in de Joodse maatschappij, was echtscheiding ook een onfortuinlijke praktijk in hun tijd geworden. Bovendien, terwijl de huwelijksband hoog geëerd werd, verschilde de band voor de man enigszins van die van de vrouw. Veelwijverij, wat in Jezus' tijd erg uit de mode was, maakte nog steeds deel uit van hun erfenis en identiteit van de samenleving. Welke invloed deze gedachtegang had op het besef van verantwoordelijkheid van de mannen is onbekend; maar te oordelen naar het onderwijs van Jezus, lijkt het dat hun zienswijze niet in evenwicht was, op zijn minst ten dele, vanwege hun onbegrip van wat het huwelijk in werkelijkheid was.

Jezus verhief de plicht en de grootsheid van het huwelijk hoger dan dat het voor lange tijd was geweest—*'sinds het begin'*. Zijn illustraties ervan en gelijkenissen daarover toonden dat Jezus in de huwelijksrelatie een type of gelijkenis zag, die zo dicht aan Zijn hart lag, dat het een beeld was van de zaligheid, de verlossing en de eeuwige gemeenschap in de hemel. (Matth.25; Ef.5; Openb.20).

Dit gezegd hebbende, en alhoewel Jezus het huwelijk zo eerbaar zegt te wezen, toonde Hij ons ook dat het huwelijk op zichzelf niet het middelpunt van onze identiteit en onze aandacht moest zijn. Hij leerde dat deze geheiligde plaats in ons hart alleen voor Hem bewaard moest worden. *'En vele scharen gingen met Hem; en Hij Zich omkerende zeide tot hen: Indien iemand tot Mij komt en niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen en broeders en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn. (Luk.14:25)*.

Terwijl Hij de hele visie en het begrip van ons leven in de hemel radicaal ter sprake brengt, bracht Hij zelfs aan het licht dat in die plaats vele delen van het normale huwelijksleven zoals wij dat kennen, zelfs niet bestaan zullen. *'Want als zij uit de doden zullen opstaan, zo trouwen zij niet noch worden ten huwelijk gegeven; maar zij zijn gelijk de engelen, die in de hemelen zijn' (Marc.12:25)*.

Het begin

Toen Jezus in de delen van Judea reisde, ontmoette Hij een groep Farizeeën, die Hem wilden 'verzoeken', door te vragen wat zijn standpunt over echtscheiding was. Echter, voordat Jezus deze discussie over echtscheiding wilde ingaan, voelde Hij klaarblijkelijk de noodzaak om hun visie op het huwelijk te corrigeren. Zoals Andrew Cornes voorstelt in het boek *Echtscheiding en Hertrouwen, Bijbelse Principes & Pastorale Praktijk*, was de reden dat de Joden er naast zaten met hun leer over echtscheiding en hertrouwen, omdat de Joden net als de hedendaagse kerk, daarmee kwamen vanuit een verkeerd gezichtspunt: 'Zij begonnen met het Bijbelse gedeelte over echtscheiding... Hij begon met het sleutelgedeelte over het huwelijk. En één van de punten die Hij zeker duidelijk maakte, was dat hun misverstand voortspoot vanuit het beginnen op de verkeerde plaats'.

'En de Farizeeën kwamen tot Hem verzoekende Hem en zeggende tot Hem: Is het een mens geoorloofd zijn vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?'(Matth. 19:3)

Het Schriftgedeelte waar Jezus de Farizeeën mee naar toe nam, ging terug naar het allereerste huwelijk tussen Adam en Eva, te vinden in Gen.2:18-25. Jezus antwoordde de Farizeeën zeggende:

'Hebt gij niet gelezen, Die van den beginne de mens gemaakt heeft, dat Hij hen gemaakt heeft man en vrouw? En gezegd heeft: Daarom zal een mens vader en moeder verlaten en zal zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn'(Matth.19:4-5)?

Hier verklaarde Jezus hen, terwijl Hij de Farizeeën mee terugnam naar het oorspronkelijke huwelijk in de Hof van Eden, wat de grondbeginselen van het huwelijk in wezen zijn. Hij leerde dat sinds het begin van de schepping de vereiste ingrediënten van het huwelijk zijn:

- **Eén man en één vrouw**
- **Een man moet zijn vader en moeder verlaten**
- **Een samenleven**
- **Eén vlees worden**

1 Eén man en één vrouw: Moderne pogingen om de heiligheid van het huwelijk te kleineren, door de verbinding van twee partners van hetzelfde geslacht naar voren te schuiven, tarten de natuurlijk, de historische traditie en de algemene moraal. Echter, wat het allerbelangrijkste is, het krenkt het wezen van de Wet van God. De geschiedenis heeft zelf bevestigd, dat zelfs wanneer wereldse volken niet wilden weten van dit ingestelde scheppingsprincipe, er onvermijdelijk een totale morele afbraak op volgt. Dus het primaire element benodigd voor een wettig huwelijk is één man en één vrouw.

2 De man moet zijn vader en moeder verlaten: Het interessante is, dat de nadruk hier op de man ligt. De verandering van hun woonplaats komt als vanzelf in gedachten. Echter, aangezien in de Joodse cultuur verhuizen niet altijd de gewoonte was, betekent het daarnaast nog meer dan dit. Het veronderstelt een verhuizen van de plaats van trouw, identiteit en emotie. Vóór het huwelijk maakte de man volledig deel uit van het huishouden van zijn ouders. Geheel zijn identiteit kwam daar vandaan. Nu, in dit nieuwe huisgezin, moest deze belangrijkste plaats van identiteit, welwillendheid en trouw overgegeven worden aan zijn vrouw. Cornes stelt voor dat in onze hedendaagse cultuur, die weinig nadruk legt op de eer en trouw die aan onze ouders wordt gegeven, dit maar een punt van ondergeschikt belang lijkt. Echter, voor de Israëliet had deze verandering van huisgezin-identiteit, gezag en trouw een diepgaande invloed op alle relaties. (ibid., 57)

3 Een samenleven: *'...Daarom zal een mens vader en moeder verlaten en zal zijn vrouw aanhangen¹, en die twee zullen tot één vlees zijn?'* Het Hebreeuwse woord voor 'aanhangen' in dit gedeelte veronderstelt het idee van vastgelijmd zijn. Dit woord wordt in Job 38:38 gebruikt, waar het spreekt van kluiten die samenkleven na de regen. Op een andere plaats wordt het gebruikt door Jozua, die wijst op een militair bondgenootschap (Joz.23:12). Het woord wordt ook gebruikt terwijl het wijst op melaatsheid, die voor altijd de oneerlijke en gierige Gehazi aan zou kleven (2 Kon. 5:27). In het huwelijk worden man en vrouw als het ware 'vastgelijmd' aan elkaar—onlosmakelijk tot een zelfstandige eenheid gebonden. (Carl Laney, *The Divorce Myth*)

In het Grieks betekent het woord 'aanhangen' (pros-kol-lah'-o): erop lijmen, aanlijmen, of heel nauw met iemand verenigen. Ik zal nooit het schitterende, uit de praktijk genomen, aanschouwelijke onderwijs over dit gedeelte vergeten, dat ik eens zag in een les voor kinderen. Een paar jaar geleden, nam Br. Paul Lloyd van Charity Christian Fellowship een stuk hout dat de avond daarvoor aan elkaar gelijmd was, en probeerde dat met grote kracht van elkaar te scheiden terwijl de kinderen vol verwachting toekeken. Ik zal nooit het resultaat vergeten— toen we allen met ontzetting keken, versplinterde het hout inderdaad in stukken, maar de eenheid was nog steeds intact! De boodschap was duidelijk.

¹ King James Version: cleave to = **aankleven**

4 Eén vlees worden: Het meest duidelijke gebruik van deze uitdrukking wordt verwezenlijkt in de echtelijke genegenheid tussen man en vrouw. Daar wordt zeker op gedoeld in de bestraffing van Paulus aan de mannen van Korinthe in hun zonde met prostituees *'Weet gij niet, dat uw lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen en maken ze leden ener hoer? Dat zij verre. Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt, één lichaam met haar is? Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vlees wezen'*(1 Kor.6:15-16).

Ofschoon God bestemde dat er sterke emotionele en geestelijke banden geschapen worden door de huwelijksverbintenis, toont de Bijbel duidelijk dat in het huwelijk deze 'één vlees' identiteit de louter lichamelijke genegenheid te boven gaat. Op zichzelf genomen is de 'één vlees' verbintenis van hoererij zeker een voorrecht deelachtig dat alleen aan getrouwden gegeven is en is het een ernstige zonde tegen God. Echter, de echtelijke handeling op zichzelf 'maakt' niet het huwelijk. Als dat het geval zou zijn, dan zou er geen reden geweest zijn om onderscheid te maken tussen Salomo's vrouwen en Salomo's bijwijven.

Bezien in de context van de schepping in Genesis en geciteerd door Jezus, is deze wonderbaarlijke eenheid van de *'twee worden één'*, iets dat op bovennatuurlijke wijze door God tot stand is gebracht. God is bij het huwelijk tegenwoordig en het is God, Die deze eenheid maakt. De eerste twee gedeelten over het huwelijk die door Jezus geciteerd worden, duiden op een actieve handeling: *'verlaten'* en *'aankleven'*. In dit laatste gedeelte en in het gedeelte waar Jezus de meeste aandacht aan lijkt te geven, wordt gesproken als over een voldongen feit *'en die twee zullen tot één vlees wezen'*.

De schrijver Andrew Cornes, verklaart, als hij de uitdrukking *'tot één vlees worden'* vanuit het Hebreeuws uitlegt: *'De Hebreeuwse uitdrukking beschrijft niet de handeling, maar het voldongen feit, de veranderde situatie'*. Met andere woorden, de werkelijkheid van het 'één vlees' worden is niet maar een *gedachte* van het getrouwde stel, het is iets geestelijks en bovennatuurlijks dat God bij het huwelijk tot stand brengt. Dit is iets dat het gewone menselijke begrip te boven gaat. In dit licht is het inderdaad een *'verborgenheid'* zoals Paulus schreef aan de Efeziërs: *'Zo zijn de mannen schuldig hun eigen vrouwen lief te hebben gelijk hun eigen lichamen. Die zijn eigen vrouw liefheeft, die heeft zichzelf lief. Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt het en onderhoudt het, gelijk ook de Heere de gemeente. Want wij zijn leden van Zijn lichaam, van Zijn vlees en van Zijn benen. Daarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten en zal zijn vrouw aanhangen en zij twee zullen tot één vlees wezen... Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg dit, ziende op Christus en op de gemeente'* (Ef.5:28-32).

Bloedverwanten worden

Wanneer God Eva uit Adam's rib maakte, toonde Hij heel aanschouwelijk de echtheid van deze 'één vlees' relatie aan. Toen Adam haar voor de eerste keer zag, riep hij het van vreugde uit. Een letterlijke vertaling van wat hij zei is: *'Deze is het, uiteindelijk. Gebeente—mijn gebeente! Vlees—mijn vlees! Deze zal Manninne genoemd worden omdat ze uit de man genomen was!'* (Carl Laney, *The Divorce Myth*)

Het is een heel interessant gegeven dat dit begrip van het worden tot 'één vlees' zo ver doorgevoerd werd door de wet van Mozes, dat als een mens eenmaal getrouwd was, hun schoonfamilie dan verwant werd met hen, net alsof zij hun eigen vlees en bloed waren.

De verschillende verboden van een incestueus huwelijk, zoals in Leviticus 18 gevonden worden, zijn niet alleen op daadwerkelijke bloedlijnen gebaseerd, maar ook op deze 'bloed'verwantschappen die door een huwelijk geschapen zijn. Het huwelijk schiep dus beide: verticale bloed relaties in de vorm van kinderen, maar het vormde ook horizontale 'bloed'verwantschappen tussen echtgenoten. In Lev. 18:18 en 20:14 staat geschreven dat het een man niet toegestaan werd om de moeder of zuster van zijn vrouw te trouwen. Wetgeving betreffende incest waren algemeen onder de oude

beschavingen. Wat de Hebreeuwse cultuur onderscheide, was dat de verboden tegen het trouwen van iemands eigen familie niet alleen iemands eigen bloedverwantschappen insloot, maar ook hen die met deze bloedverwanten trouwden. (Lev.18:8, 14-16) (Wenhm & Heth, *Jesus and Divorce*)

Niet langer twee

Aan deze fundamentele van het huwelijk voegde Jezus Zijn fundamentele, alles overheersende uitlegging toe! *'Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidt de mens niet'* (Matth.19:6). De gehele aandacht van het debat werd besloten in dit door God ingestelde feit. De Farizeeën vroegen naar de verschillende wettelijke mogelijkheden tot het splitsen van de twee individuen. Jezus probeerde echter de hele manier van denken te veranderen door hen voor te houden, dat in tegenstelling tot wat zij dachten, de getrouwden niet langer twee individuen bleven, die zelfs weer gesplitst zouden kunnen worden: *'zij zijn niet meer twee, maar één vlees'*.

Wat God samengevoegd heeft

Jezus besluit dan de vraag of het al dan niet toelaatbaar is om een echtscheiding toe te staan, met dit gewichtige gebod *'Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidt de mens niet'* (Matth.19:6)

Deze uitdrukking veronderstelt het bestaan van een verbond—een verbond waarin God een actieve getuige in het huwelijksproces was. Dit is een belangrijk punt omdat het de vraag over de rechtsgeldigheid van een huwelijk boven de talrijke menselijke scenario's en mogelijkheden uitneemt en het geheel plaatst in de hand van God. Hij zegt dat mensen allerlei soorten wetsconstructies uit kunnen denken en deze allerlei namen kunnen geven, maar het belangrijkste punt is dat het huwelijk een verbondsvereniging is tussen man en vrouw die de Heere God Zelf heeft voltrokken. Het doet er niet toe hoe bewust het echtpaar van deze verborgenheid van de geestelijke waarheid van de eenheid is, het is God, Die hen tot één vlees heeft gemaakt.

De profeet Maleáchi getuigt, meer dan enig andere schrijver, van dit verbondsaspect. Toen het volk van God tot God riep omdat zij niet begrepen waarom hun gebeden niet werden verhoord, vertelde Maleáchi hen dat dit was omdat zij van hun vrouwen scheidden. Hij waarschuwde hen dat door dit te doen, zij hun verbond hadden verbroken en geweld deden aan hun 'één vlees' relatie.

'Gij nu zegt: Waarom? Daarom dat de HEERE een Getuige geweest is tussen u en tussen de huisvrouw uwer jeugd, met dewelke gij trouwelooslijk handelt; daar zij toch uw gezellin en de huisvrouw uws verbond is. Heeft Hij niet maar één gemaakt, hoewel Hij des geestes overig had? En waarom maar dien ene? Hij zocht een zaad Gods. Daarom, wacht u met uw geest, en dat niemand trouwelooslijk handele tegen de huisvrouw zijner jeugd. Want de HEERE, de God Israëls, zegt, dat Hij het verlaten haat'(Mal.2:14-16).

Het verbondsaspect van het huwelijk kan niet over het hoofd gezien worden. Jammer genoeg zijn behoudende schrijvers over echtscheiding en hertrouwen, voor het grootste deel, verdeeld in twee groepen—zij die geloven dat het huwelijk eenvoudigweg het vormen is van 'één vlees', en zij die geloven dat het huwelijk strikt een verbond is. Ik geloof dat beide gedachten besloten liggen in een Bijbels begrip van het huwelijk. Terwijl ik geloof dat de nadruk van de woorden van Jezus en Paulus zeker lag op de 'één vlees' relatie, wordt zonder twijfel de verbondsidee, in het bijzonder als het betrekking heeft op het hart van God, uitgedrukt in de Schrift en zou niet over het hoofd gezien mogen worden. Om dit aspect van Gods betrokkenheid in de echtverbintenis te negeren, zou oneerlijk en mogelijks zelf onverantwoordelijk zijn. Wij hebben aan het gehele Woord van God vast te houden. Laten wij er ook aan denken, dat ons gezegd wordt dat het een 'verborgenheid' is.

Het hedendaagse denken hecht heel weinig aan verbonden, geloften en beloften. Bijna iedere cultuur kent enige vorm van een huwelijksplechtigheid. De profeet Maleáchi vertelt ons dat God getuige is bij deze ceremoniën en neemt de afgelegde geloften niet lichtvaardig op.

Ronald Martin spreekt streng over geloften en verbonden in zijn artikel *'Echtscheiding, Hertrouwen en Verzoening'*. Hij zegt: 'De enige geloften die geen stand hielden zoals ze uitgesproken waren, waren de geloften van een vrouw of een ongetrouwde dochter en alleen dan als deze niet werd toegestaan terstond als de echtgenoot of vader deze hoorde. Alle andere verbonden, gebaseerd op een belofte aan God, hielden stand zodra zij werden uitgesproken (Num. 30:2, Deut. 23:21-23). Edele ten nadele bleken te zijn voor degene die ze uitgesproken hadden hielden stand (Ps. 15:41). Dit houden van verbonden werd zo belangrijk geacht door God, dat Hij vereiste dat een aan Hem geheiligd dier voor Hem niet kon worden verwisseld voor een ander dier, zelfs als het geheiligde dier onvolkomen bleek te zijn. Hij wilde liever een offer hebben dat niet volmaakt was, dan een mens zijn gelofte laten veranderen (Lev. 27:9-11). Prediker 5:4-6 leert ons duidelijk dat het een zonde is om onze geloften niet te volbrengen, zelfs een waarvan we ons later realiseerden dat het niet juist was. Jeftha kwam hier tot zijn grote ontsteltenis achter. (Richt. 11:30-36). Jozua realiseerde zich dit ook nadat hij een verbond had gemaakt dat duidelijk het gebod van God overtrad (Ex. 23:32-33, Joz. 9:15-21). Toch moest dit verbond standhouden; en zelfs geslachten later, strafte God Israël voor het verbreken hiervan (2 Sam. 21:1).

Zijn er geloften die ooit gebroken kunnen worden?

Sommigen stellen vragen over geloften die afgelegd zijn aan satanische geheime genootschappen zoals de Vrijmetselarij, of celibaatsgeloften door bekeerde Rooms Katholieke priesters, zoals Menno Simons. Anderen stellen vragen over religieuze groeperingen die geloften eisen alvorens met lid kan worden, waarvan velen zijn uitgesproken zonder enige ware oprechtheid of bekering van hart. Wat gebeurt er als de persoon zich later realiseert dat hun geloften op bedrieglijke wijze zijn afgelegd, door groepsdruk of voor welke andere ander onoprechte, onrechtmatige of oneerlijke reden dan ook? Kunnen deze geloften 'gebroken' worden? Ik kan al die verschillende gezichtspunten in dit specifieke artikel over het huwelijk niet beantwoorden. Misschien zullen wij in staat zijn om ons op deze zorgen te richten in een toekomstig artikel, maar laat het volstaan door te zeggen dat geloften altijd een heel serieus iets geweest zijn in de ogen van God, van het Oude Testament af tot de leringen van Jezus toe. Denkt u dat het louter toeval is, dat na Jezus' onderwijs over overspel, echtscheiding en hertrouwen in de Bergrede, Jezus direct Zijn leringen over de eed ter sprake brengt? (Matth.5:36 Jac.5:12) Ik denk van niet.

Tot besluit

De kern van het onderwijs van Jezus is het kruis—totale zelfverloochening, het volledig opgeven van de eigen rechten en zelfbelang. Door naar onze huwelijken te kijken door de ogen van het kruis stelt dit onze huwelijken in hun juiste perspectief. Een gezond huwelijk is er op uit dat elke partner zijn of haar leven zoekt af te leggen voor de ander. Het streven van deze wereld naar een gelukkig huwelijk, met zijn overdaad van zelf-hulp boeken, zelf-verbetering seminars en een houding van 'haal het meeste uit je echtgenoot/echtgenote' moeten niet het punt van aandacht zijn in een huwelijk waar Christus het Hoofd is. Toen God man en vrouw samen op bovennatuurlijke wijze in één persoon verenigde, heeft Hij dat gedaan om een bepaalde reden. Hij doet dit om een kanaal van genade—om een zaad Gods te zoeken, een vruchtbodem van een goddelijk beeld, een vuurtoren voor de wereld, die op prachtige wijze getuigt van het bestaan van een ander Koninkrijk, één die bestaat voor geen andere reden, dan om heerlijkheid aan God te brengen! Moge ons huwelijk en ons gehele leven, door Gods genade, precies dat doen.

Eén Vlees, Eén Verbond

Huwelijk, Echtscheiding en Hertrouwen - Deel 2

De profeet Maleáchi profeteerde van een tijd waarin de volken zouden wenen en roepen tot God maar geen antwoord zouden ontvangen. Hij schrijft dat het volk, verbijsterd door Gods stilzwijgen, dan zou uitroepen tot Hem *waarom* Hij niet langer reageerde op hun gebeden. De reden die God geeft voor het terughouden van Zijn zegen is verrassend—het had te maken met de manier waarop zij het tegen het huwelijk en echtscheiding aankeken. Net als in de tijd waarover in het boek Maleáchi werd geprofeteerd, verheffen vele christenen onder het hele volk vandaag de dag hun stem tot God met ‘tranen en geweën’ terwijl ze tot God roepen om opwekking. Als de resultaten niet komen, vragen wij God—*waarom?* Opwekkers citeren vaak 2 Kron.7:14: ‘En Mijn volk, over dewelke Mijn naam genoemd wordt, zich verootmoedigen en bidden en Mijn aangezicht zoeken **en zich bekeren van hun boze wegen**; zo zal Ik uit den hemel horen en hun zonden vergeven en hun land genezen.’ Wat zijn exact de ‘boze wegen’ waar hier van gesproken wordt in 2 Kronieken? Zeker, het is meer dan echtscheiding. Maar misschien verschaft de profeet Maleáchi ons een waardevol inzicht in het hart van God over deze zaak:

‘Dit tweede doet gijlieden ook, dat gij het altaar des HEEREN bedekt met tranen, met wening en met zuchting; zodat Hij niet meer het spijsoffer aanschouwen, noch met welgevallen van uw hand ontvangen wil. Gij nu zegt: Waarom? Daarom dat de HEERE een Getuige geweest is tussen u en tussen de huisvrouw van uw jeugd, met dewelke gij trouwelooslijk handelt, daar zij toch uw gezellin en de huisvrouw uws verbond is. Heeft Hij niet maar één gemaakt, hoewel Hij des geestes overig had? En waarom maar dien enen? Hij zocht een zaad Gods. Daarom, wacht u met uw geest en dat niemand trouwelooslijk handele tegen de huisvrouw zijner jeugd. Want de HEERE, de God Israëls, zegt, dat Hij het verlaten haat’ (Mal. 2:13-16)

Dit zijn harde woorden voor de kerk van vandaag. De brief aan de Hebreëen zegt ons: ‘Want het Woord van God is levend en krachtig en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard en gaat door tot de verdeling der ziel en des geestes en der samenvoegselen en des mergs en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten’ (4:12). Door alle tijden heen, zijn er velen geweest die de verwonding van dit tweesnijdende zwaard ervaren hebben, die Christus letterlijk gevolgd hebben *als een lam ter slachting*. Door te lijden aan de wilde beesten in de arena te Rome, het brandende kruis langs de Thebes of verdronken worden in Zürich, toonden deze kostbare heiligen duidelijk hun heilige godsvrucht aan de wereld om hen heen. Anderen, zoals de apostel Johannes, nadat hij de woorden van Christus hoorde, *dan terstond verlatende het schip en hun vader zijn Hem nagevolgd*, moeten ook dit goddelijke zwaard hun harten hebben voelen doorboren, al stierven zij niet lichamelijk. Als de waarheid wordt verteld, zij het zonder de pijn van het brandende kruis en de afgehouden ledematen, zijn er vele heiligen die, geconfronteerd met de strengheid van hun roeping, zeer zeker met verlangen naar de levendige, geheiligde zuivering van het martelaarschap hebben uitgezien, zeggende met Paulus: ‘Want het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin’ (Fil. 1:21).

Wanneer een ziel de hand uitgestrekt heeft en het aandurfde om de woorden van Christus letterlijk te nemen, is het resultaat van de uitkomst niets minder geweest dan een complete en radicale verandering van levensrichting. In mijn leven ben ik vele dappere heiligen tegengekomen die de woorden van Christus echt serieus namen, toen Hij zei: ‘Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij. Want zo wie zijn leven zal willen

behouden, die zal hetzelfde verliezen; maar zo wie zijn leven verliezen zal om Mijnen wil, die zal hetzelfde vinden' (Matth. 16:24-25).

Voor sommigen, die Jezus' onderwijs over het 'niet wederstaan' aanvaardden, betekent het een verlaten van een veelbelovende carrière in het leger, om een onzekere toekomst onder ogen te zien. Voor anderen hebben de woorden van Jezus over materialisme ervoor gezorgd dat ze zichzelf de 'Amerikaanse droom' ontzegden en comfort en luxe opgaven, die sommigen beschouwen als noodzakelijke dingen. Talloze anderen zijn weggelopen van een erfenis van vele geslachten binnen een sterke gemeenschap van mensen, vol van weelde, gemak en zekerheid, alles in ruil voor een beschamende onterving en een nieuwe identiteit als een vreemdeling in het land. Ik heb mannen gezien die hun positie opgaven, uiteenlopend van advocaten, katholieke priesters, hedendaagse christelijke muzikanten en ondernemers. Ik heb mensen gezien die moordenaars vergeving schonken, afzagen van een rechtszaak en de plundering van hun persoonlijke bezittingen accepteerden. Ik moet echter zeggen, dat ik zelden enig onderwijs heb gezien, dat op meer pijnlijke wijze verkeerd begrepen werd en nog meer glashard ontkend dan Jezus' geboden over echtscheiding en hertrouwen. Bovendien is het getuigen van deze schandelijke veronachtzaming van Gods Woord in de wereld één ding, maar om te zien dat het in de Kerk zo overheersend is, is gewoon hartverscheurend.

Voor de heiligen die de strenge leringen van Jezus over echtscheiding en hertrouwen hebben omhelst, is de weg niet gemakkelijk geweest. Terwijl zij de pijnlijke insnijding van dit *tweesnijdend zwaard* toelieten om hun leven echt te beïnvloeden, hebben zij er voor gekozen om Jezus te volgen in 'de nauwe weg die ten leven leidt'. Anderen keken met ontzetting op en vroegen: 'Wat zou er de oorzaak van zijn dat een mens zo'n leven kiest—zo'n zelfverloochening? Is het noodzakelijk om Jezus' woorden zo letterlijk te nemen?' Net als de heilige martelaren, wandelen zij in een ongewone kracht om de kostbare geboden van hun Zaligmaker uit te leven, wat het ook kost. Als levende getuigen tonen zij een prachtig levend getuigenis van de ware kracht en waarheid van Gods Heilig Woord.

De weinigen die het onderwijs van Jezus over echtscheiding en hertrouwen accepteren, vinden zichzelf nu verreweg in de minderheid. Terwijl zij de grootste afwijking in de geschiedenis van de kerk van deze waarheid is, hebben deze zoekers ontdekt dat deze bewustwording, in ieder geval tot op zekere hoogte, de manier verandert waarop zij de heersende kerkstroming bezien. Het is toch zo, dat als Lukas gelijk had, toen hij de woorden van Jezus optekende: 'Een iegelijk die zijn vrouw verlaat en een andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk die de verlatene van den man trouwt, die doet ook overspel' (Luk. 16:18). Wat moeten wij dan wel niet denken van deze grootschalige verlating van deze lering door heel het christendom heen? De tragische consequenties van zo'n gedachte hebben in de meeste gevallen geleid tot het verwerpen van al de leringen van Jezus tezamen. Toch zijn er echter anderen begonnen om de uitdaging aan te gaan en uit te roepen naar de Kerk voor bekering.

De beroemde radio-evangelist en schrijver John Piper, spreekt over zijn moeite in het aannemen van de lering van Jezus over echtscheiding en hertrouwen, als hij verklaart:

Mijn hele volwassen leven hield ik vast aan het overheersende Protestantse standpunt dat hertrouwen Bijbels goedgekeurd was in gevallen waar echtscheiding het gevolg was, van verlating of volharden in overspel, totdat ik in het pastoraat genoodzaakt werd om te gaan met echtscheiding en hertrouwen. Pas toen ik enige jaren geleden gedwongen werd, toen ik door het Evangelie van Lukas heen preekte, om over Jezus absolute uitspraak in Lukas 16:18 te handelen begon ik die geërfde bewering te betwijfelen. Ik voelde een onmetelijk last om onze vergadering te moeten onderwijzen wat de geopenbaarde wil van God is in deze zaak van echtscheiding en hertrouwen. Ik was me bewust dat er onder mijn gehoor waren die gescheiden en opnieuw getrouwd waren, zij die

gescheiden waren en ongetrouwd bleven en weer anderen die in een echtscheiding zaten of het overwogen als een mogelijkheid. Ik wist dat dit geen academische oefening was, maar dat het direct veel mensen heel erg diep zou kunnen raken. Ik was me ook bewust van de gruwelijke statistieken in ons eigen land, alsook van andere Westerse landen, wat betreft het aantal huwelijken die waren geëindigd in een echtscheiding en het aantal mensen die een tweede en derde huwelijk vormden. In mijn studie van Efeze 5 werd ik steeds meer overtuigd dat er een diepe en grondige betekenis is van de eenheid van man en vrouw in 'één vlees', als een gelijkenis van de relatie tussen Christus en Zijn gemeente. Al deze dingen werkten samen om een besef van ernst en serieusheid te scheppen als ik de betekenis en de toepassing overwoog van de Bijbelse teksten over echtscheiding en hertrouwen. Het resultaat van die beslissende ervaring was de ontdekking van wat ik geloof is een Nieuw Testamentisch verbod van elk hertrouwen, behalve in het geval waarin een echtgenoot/echtgenote overleden is.

Terugblik

Zoals gezegd was in deel 1 (April/Mei/Juni 2007) kwam Jezus' verbod van echtscheiding niet zozeer voort uit een nieuwe lering over echtscheiding, alswel vanuit het herstellen van Gods oorspronkelijke bedoeling met het huwelijk vanaf den beginne. Toen Jezus uitgedaagd werd over echtscheiding nam hij hen mee terug naar een lering over het huwelijk. Geciteerd uit het 1^e deel: Aan deze fundamentele van het huwelijk voegde Jezus Zijn fundamentele, alles overheersende uitlegging toe! *'Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheid de mens niet'* (Matth.19:6). De gehele aandacht van het debat werd besloten in dit door God ingestelde feit. De Farizeeën vroegen naar de verschillende wettelijke mogelijkheden tot het splitsen van de twee individuen. Jezus probeerde echter de hele manier van denken te veranderen door hen voor te houden, dat in tegenstelling tot wat zij dachten, de getrouwden niet langer twee individuen bleven, die zelfs weer gesplitst zouden kunnen worden: *'zij zijn niet meer twee, maar één vlees'*.

Een paar jaar geleden gebruikte Br. Rick Leibe, in een lering over echtscheiding en hertrouwen, een heel aanspreekbare illustratie om ons te helpen het concept van 'de twee die worden tot één' beter te begrijpen.

Hij nam twee klompen klei, één ervan geel en de andere blauw en begon die twee samen te kneden tot het samen uiteindelijk één grote heldergroene klomp was. Toen hij klaar was hield hij de klomp omhoog en zei: 'Nu mag iemand hier komen en de blauwe klei eruit halen'. Het punt was duidelijk, de verandering was onherroepelijk. Op gelijke wijze smelt het huwelijk twee individuen tot één—onherroepelijk.

De echtscheidingsvraag

Voor studiedoeleinden worden over het algemeen de volgende Schriftplaatsen als handelend over het punt echtscheiding en hertrouwen beschouwd: Gen. 2:24, Deut. 24:1-4, Ezra 10:1-3, Mal. 2:6-16 en Jer. 3:1-14. In het Nieuwe Testament zijn dit: Matth. 5:31, 19:3-12, Mark. 10:2-12, Luk. 16:18, Rom. 7:1-6, 1 Kor. 7:10-15, 1 Tim. 3:2 en Ef.5:15-33.

De vraag die de Farizeeën aan Jezus stelden over echtscheiding was: *'Is het een mens geoorloofd zijn vrouw te verlaten, om allerlei oorzaak?'* Nadat Jezus hen de basis gaf van het huwelijksverbod door de nadruk te leggen op deze 'één vlees' theologie, beantwoordde Hij hun vraag vrijmoedig door te verklaren: *'Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheid de mens niet'*. Dit alleen zou genoeg moeten zijn om een absoluut verbod tegen echtscheiding en hertrouwen te bevestigen. Echter, net als bij het antwoord van de Farizeeën, komen verschillende vragen als vanzelf naar boven.

Wat betreft de Oud Testamentische echtscheidingswet?

De Farizeeën leken te begrijpen dat Jezus inderdaad zei dat echtscheiding met hertrouwen helemaal niet was toegestaan. Echter, zoals het goede studenten van de Wet betaamt, vroegen zij Jezus natuurlijk naar de echtscheidingswet in Deut. 24 *‘Waarom heeft dan Mozes geboden een scheidbrief te geven en haar te verlaten?’* Hier reageerde Jezus op *‘Mozes heeft vanwege de hardigheid uwer harten u toegelaten uw vrouwen te verlaten; maar van den beginne is het alzo niet geweest’* (Matth. 19:7-8).

Net als bij veel van de Oud Testamentische wetten, breidde Jezus deze ‘echtscheidingswet’ verder uit, om de geest en bedoeling van het hart in te sluiten. Jezus’ nadruk betwistte de manier waarop de Farizeeën het huwelijk bekeken en nu vertelde Hij hen zelfs dat zij de Wet van Mozes onjuist gezien hadden. Eén van de meest algemene misvattingen die over dit gedeelte in Deuteronomium bestaan is dat de wet in het Oude Testament een ‘echtscheidingswet’ *instelde*. Een nadere blik toont aan dat echtscheiding al voorkwam; Mozes *stelde* geen ‘echtscheiding’ *in*, hij regelde die alleen.

Behalve deze misvatting bestaat er een probleem van de vertaling. Hoewel deze misvatting duidelijk dateerde vóór de King James vertaling, is het mogelijk om een valse veronderstelling te doen die gebaseerd is op de bewoording in onze King James versie. Kijk in uw Bijbel naar Deuteronomium 24. Daar staat: *‘Wanneer een man een vrouw zal genomen en die getrouwd hebben, zo zal het geschieden, indien zij geen genade zal vinden in zijn ogen, omdat hij iets schandelijks aan haar gevonden heeft, **dat** hij haar een scheidbrief zal schrijven en in haar hand geven en haar laten gaan uit zijn huis’*(Deut.24:1).

Ongelukkigerwijze maakte het woord ‘*dat*’ geen deel uit van het oorspronkelijke Hebreeuws, zelfs niet van de ‘Textus Receptus’, waaruit de King James is voortgekomen. Zonder twijfel is het daar door de vertalers neergezet om de zin beter te laten lopen. Deze toevoeging verandert echter in feite de nadruk volledig. Het scheidt een ‘echtscheidingswet’ welke geen deel uitmaakte van de oorspronkelijke taal.

Zoals Andrew Cornes aanwijst in *Echtscheiding & Hertrouwen: Bijbelse Principes & Pastorale Praktijk* was deze ‘echtscheidingswet’ feitelijk een wet die een bepaalde soort van hertrouwen aan banden legde, in plaats van dat het een ‘wet van echtscheiding’ was. Wanneer we er naar kijken in het oorspronkelijke Hebreeuws, is het in plaats van een eenvoudige wet van één-zin, die oorzaak-en-gevolg noemt en echtscheiding *gebiedt*, veeleer een reglement van vier zinnen tegen het verlaten van een vrouw in deze bijzondere situatie. ‘De omstandigheden waaronder de Wet van toepassing is, beslaan de eerste drie verzen; de handeling die moet worden genomen—wat de echtgenoot moet (of niet moet) doen—komt pas in vers 4’ (ibid).

Cornes geeft de volgende vertaling:

*‘**Indien** een man een vrouw trouwt die onaangenaam wordt voor hem, omdat hij iets onzedelijks in haar ontdekt **en** hij schrijft haar een scheidbrief, geeft die aan haar en zendt haar uit zijn huis, (2) **en indien** zij, na het verlaten van zijn huis, de vrouw wordt van een andere man, (3) **en** zij geen genade vindt in de ogen van haar tweede man, maar haar een scheidbrief schrijft, geeft die aan haar en zendt haar uit zijn huis, **of indien** hij sterft, (4) **dan** wordt het haar eerste man, die van haar scheidde, niet toegestaan om weer met haar te trouwen nadat zij verontreinigd is geweest. Dat zou afschuwelijk zijn in de ogen van de Heere. Alzo zult gij het land niet doen zondigen, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft’* (Deut.24:1-4).

Ongeacht hoe de King James vertaling het beschrijft, verschaft de context van dit gedeelte onderricht. De context openbaart dat echtscheiding in deze tijd al door de Hebreeënen in praktijk gebracht werd. Dit gedeelte *veronderstelt* zijn bestaan in de regelgeving. De wet was gemaakt als een manier om de vrouw te beschermen, niet om haar te verwerpen. Het is belangrijk om er aan te

denken dat Mozes de wet gaf als een reactie op de 'hardigheid uwer harten'. Nogmaals, dit gedeelte geeft aan dat Mozes geen echtscheiding *instelde*, hij *reglementeerde* alleen tegen een vorm van *hertrouwen*. Dit gedeelte gaf op z'n minst een drietal voorschriften: (1) Het verhinderde dat een vrouw verhandeld werd en werd doorgegeven als koopwaar. (2) Het beperkte het hertrouwen voor een vrouw in deze toestand. (3) Het weerhield de echtgenoot, zodat hij wist dat hij niet in de wilde weg zijn vrouw weg kon zenden.

De woorden van Jezus...

Jezus sprak over het onderwerp echtscheiding en hertrouwen op verscheidene plaatsen. In 'de Bergrede' begon Jezus door de zonde van 'echtscheiding' in de ogen van God te beschrijven, zeggende: *'Gij hebt gehoord, dat van de ouden gezegd is: Gij zult geen overspel doen. Maar Ik zeg u, dat zo wie een vrouw aanziet om dezelve te begeren, die heeft alrede overspel in zijn hart met haar gedaan'*. Voor de Joodse man van die tijd, moeten deze woorden absurd hebben geklonken. Volgens de Oude Testamentische Wet zou een man alleen schuldig worden bevonden aan 'overspel' door het nemen van **andermans vrouw**. Voor de man was al het andere louter 'hoererij', dat werd beschouwd als een mindere zonde bij de Oud Testamentische standaard.

In zekere zin leek de Oud Testamentische huwelijks- en echtscheidingswet meer van doen hebben met gezag en eigenaarschap van de vrouwen, dan met de wederkerige, huwelijkseenheid waar Jezus de nadruk op legde in het Nieuwe Testament. Op deze manier werd veelwijverij stilzwijgend toegestaan. Jezus was nu echter gericht op de oorspronkelijke eenheid van de man met zijn vrouw en ging er zover in door, dat Hij zei dat zelfs het met begeerte *kijken* naar een andere vrouw, een man schuldig maakte aan overspel! Nogmaals gezegd, dit moet radicaal en absurd geweest zijn voor de Joodse mannen van die tijd. Om de zaak nog erger te maken, in plaats van deze harde uitspraken te verzachten, ging Jezus door om te zeggen dat indien het zondigende oog of hand het probleem was, het beter zou zijn (nog steeds niet het beste) dat wij die uit zouden trekken of af zouden houwen.

Besluitend deze strenge toon van gedachten, raakte Jezus even het onderwerp echtscheiding en hertrouwen aan. Tot hun verrassing voegde Jezus echtscheiding en hertrouwen toe aan Zijn lijst van die dingen die nu 'overspel' werden genoemd. Hij legde uit dat een man, door te scheiden van zijn vrouw, schuldig was aan het *veroorzaken* van haar om te vallen in overspel indien zij zou hertrouwen. Om die reden is hij daarom *mét* haar schuldig aan haar overspel. De enige uitzondering die Jezus geeft was, indien de vrouw *reeds* schuldig was aan overspel. In dat geval zou hij natuurlijk niet schuldig worden gehouden aan dit overspel. Echter, wat het hertrouwen betreft, rond Jezus Zijn lijst van overspelers af, door zelfs de man in te sluiten die eenvoudigweg met een vrouw trouwt die gescheiden is:

'Er is ook gezegd: Zo wie zijn vrouw verlaten zal, die geve haar een scheidbrief. Maar Ik zeg u, dat zo wie zijn vrouw verlaten zal, anders dan uit oorzaak van hoererij, die maakt, dat zij overspel doet; en zo wie de verlatene zal trouwen die doet overspel.' (Matth. 5:31-32).

Op gelijke wijze in het gedeelte in Matth. 19, waar Jezus de onderwijzing van 'de Bergrede' herhaalt:

'Maar Ik zeg u, dat zo wie zijn vrouw verlaat, anders dan om hoererij en een andere trouwt, die doet overspel; en die de verlatene trouwt, doet ook overspel' (Matth.19:9).

Deze 'uitzonderingsclausule' van Matth. 5 en 19 zal in het volgende nummer meer uitgebreid besproken worden. Hier in Matth.19 wordt de zonde van overspel toegerekend zowel aan hen die

op een onterechte wijze van een vrouw zouden scheiden, als aan degene die zouden trouwen met een vrouw die al gescheiden is.

In Markus, hoofdstuk 10 is het zelfde tafereel in beeld dat vermeld werd in Mattheus 19; alleen blikken we deze keer in de discussie van de apostelen achter gesloten deuren over deze zaak nadat zij thuis kwamen. Deze keer is het onderwerp van *hertrouwen* meer onder de aandacht. Markus maakt ook duidelijk dat de zonde van overspel zowel op mannen als vrouwen van toepassing is.

‘En in het huis vraagden Hem Zijn discipelen wederom van hetzelfde. En Hij zeide tot hen: Zo wie zijn vrouw verlaat, en een andere trouwt, die doet overspel tegen haar. En indien een vrouw haar man zal verlaten, en met een anderen trouwen, die doet overspel.’ (Mark. 10:10-12)

Ten slotte in Lukas 16:18 vervolgend op een discussie over de Wet, richt Jezus de aandacht weer op de zonde van het trouwen met een gescheiden persoon en verklaart: ‘En het is lichter dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel der Wet valle. Een iegelijk, die zijn vrouw verlaat, en een andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk, die de verlatene van den man trouwt, die doet ook overspel’ (Luk. 16:17-18).

Samengevat leerde Jezus dat:

- Scheiden van een echtgenoot/echtgenote voor allerlei oorzaak, uitgezonderd voor hoererij is schuldig te zijn aan de *oorzaak* dat je echtgenoot/echtgenote overspel pleegt (Matth. 5:32, 19:9).
- Scheiden van een vrouw **en een ander trouwen** is overspel (Mark.19:11).
- Het trouwen met iemand die gescheiden is, is overspel (Luk. 16:18).

Hoe lang duurt de zonde van overspel?

Ten slotte, wat de zonde van overspel betreft, blijft de vraag over: Is het een eenmalige zonde, of is het een doorgaande zonde? Bij voorbeeld, is het net als het vragen om vergeving voor een leugen die je jaren geleden hebt verteld, of is het meer zoals het houden van iets dat je gestolen hebt terwijl je God om vergeving vraagt? John Coblentz haalt in zijn boek *‘Wat de Bijbel zegt over Huwelijk, Echtscheiding & Hertrouwen’* de Griekse tekst aan in Mark.10 zeggende:

De tijdsbepaling van het Griekse werkwoord vertaald met ‘pleegt overspel’ in Mark. 10:11,12 is tegenwoordig aantoonende wijs, welke een voortgaande handeling veronderstelt. Het betekent ‘is overspel aan het plegen’. Het overspel is niet alleen in het verleden. Het begon toen de tweede relatie begon en gaat door zo lang als de relatie voortduurt—het hertrouwen is voortdurend overspel tegen de vorige partner zo lang als die partner leeft.

Deze woorden zijn hard en zoals ik in het begin zei: ik beloof dat ik zelden een persoonlijk kruis heb gezien dat meer pijnlijk, misverstaan of genegeerd wordt in de hedendaagse Amerikaanse Kerk, dan het onderwijs van Jezus over echtscheiding en hertrouwen. Droevig genoeg zijn de consequenties verwoestend tragisch geweest terwijl de slachtoffers achtergelaten worden in het spoor van de schade. Vanwege de grote omvang van deze situatie, lijkt het bijna onmogelijk om de verloren grond terug te winnen. Generaties gezinnen, gemeenten en zelfs hele kerkgenootschappen zijn geboren in deze geërfde toestand. Toch geloof ik dat het niet te laat is om een verandering te maken. Als het probleem eenmaal erkend is, zouden gemeenten kunnen verschillen met hoe er op te reageren, echter op z'n minst zou een wereldwijd verbod *alleen al* op *hertrouwen* het tij van deze epidemie compleet kunnen keren in één generatie. Een ding is zeker, de situatie ontkennen zal niet

maken dat het weggaat. Moge God onze ogen openen voor de nood en ons de genade geven voor het werk. Moge Zijn vriendelijk zwaard onze lasten afsnijden, ons pad bepalen en onze toekomst verlichten.

De Uitzonderingsclausule

Huwelijk, Echtscheiding en Hertrouwen - Deel 3

Niet aangesloten bij een kerkgenootschap	34%
Baptisten	29%
'Wedergeboren'	27%
Protestants (algemeen)	25%
Mormonen	24%
Rooms Katholieken	21%
Luthers	21%
Atheïsten en Agnosten	21%

Wanneer we terugstappen en vanaf een afstand kijken naar de praktijk van echtscheiding en hertrouwen in de Kerk van vandaag, is het moeilijk voor te stellen dat Jezus ooit *een bepaald* verbod op echtscheiden en hertrouwen gaf. Huidige recente studies hebben aangetoond dat het echtscheidingspeil onder mensen die zichzelf 'wedergeboren' noemen nog slechter is dan bij niet-christenen, het komt op nl. 27%, terwijl de katholieken en atheïsten scoren op het laagste echtscheidingspeil, rond de 21%.

Een korte terugblik

Zoals in Deel 1 is besproken, kwam Jezus' verbod op echtscheiding en hertrouwen niet direct zozeer voort uit een nieuwe lering over echtscheiding, maar veeleer van het opnieuw instellen van Gods oorspronkelijke bedoeling met het huwelijk van het begin. De basiskern van het onderwijs van Jezus over het huwelijk kan samengevat worden in Zijn woorden: *'Alzo dat zij niet meer twee zijn, maar één vlees'* (Matth. 19:6).

Wanneer Jezus door de Farizeeën werd uitgedaagd wanneer echtscheiding toegestaan zou zijn, poogde Hij hun hele manier van denken te veranderen door hen mee te delen, dat in tegenstelling tot hun begrip, een getrouwd stel niet langer als twee individuen bleef die ook maar in op enige wijze opgesplitst zouden *kunnen worden*—*'zij zijn niet meer twee, maar één vlees'*. De fundamentele natuur van dit onderwijs is wezenlijk in wezen dat het huwelijk, per definitie, feitelijk een wonder van God is, waarbij twee mensen gemaakt zijn tot één onlosmakelijke eenheid.

In Deel 2 onderzochten wij het onderwijs van Jezus over echtscheiding, beide zowel met en als zonder hertrouwen. Wij bespraken dat Jezus Zijn onderwijs over echtscheiding en hertrouwen gaf vanuit het standpunt van wat 'overspel' inhield in de ogen van God. Deze leringen samengevat met hun onderscheidenlijke Schriftplaatsen, leerde Jezus:

- Scheiden van een vrouw en een ander trouwen is overspel (Mark. 19:11).
- Trouwen met iemand die gescheiden is, is overspel (Luk. 16:18).
- Scheiden van een echtgenoot/echtgenote om allerlei oorzaak, uitgezonderd om hoererij is schuldig te zijn aan het veroorzaken van het plegen van overspel van uw echtgenoot/echtgenote (Matth. 5:32, 19:9).

Vragen

Sommige vragen die vanzelf opkomen als de opwekkende moeilijke lering van Jezus behandeld wordt over overspel in het licht van echtscheiding, zijn vragen zoals:

Waarom zou ik schuldig gehouden worden aan de zonde van overspel als ik wettig gescheiden ben van mijn echtgenoot/echtgenote en getrouwd met iemand anders?

Waarom zou ik overspel bedrijven als ik nooit tevoren getrouwd geweest ben, maar getrouwd ben met een persoon die gescheiden is van iemand die nog steeds leeft?

Waarom wordt hertrouwen zo negatief bekeken in het Nieuwe Testament?

De antwoorden op al deze vragen, eenvoudig gesteld, is, dat Jezus leerde dat de huwelijksband onverbreeklijk was, behalve als de echtgenoot/echtgenote overleden was. Daarom wordt iedere andere eenheid verbintenis als overspel beschouwd. Het doet er niet toe wat wij zouden mogen doen—zij het om wettelijk echt te scheiden, af te zonderen, uit elkaar te gaan, of gewoon niet met de ander op te kunnen schieten, niets kan de huwelijksseenheid scheiden uitgezonderd de dood. Zoals de apostel Paulus het bondig stelt in: *‘Een vrouw is door de wet verbonden, zo langen tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zo is zij vrij, om te trouwen dien zij wil, alleenlijk in den Heere’* (1 Kor. 7:39).

Eenvoudige woorden

De woorden van het Evangelie betreffende het huwelijk en echtscheiding worden vandaag vaak gezien als cultuurgebonden, niet ter zake doende, of verwarrend. Echter, zij zijn niettemin opvallend duidelijk. Het Evangelie van Markus vermeldt in zeer duidelijke woorden het onderwijs van Jezus betreffende echtscheiding, gevolgd door een daaropvolgend hertrouwen als:

‘Zo wie zijn vrouw verlaat, en een andere trouwt, die doet overspel tegen haar. En indien een vrouw haar man zal verlaten, en met een anderen trouwen, die doet overspel.’(Mark. 10:11-12).

Het Evangelie van Lukas vermeldt het onderwijs van Jezus ook in heldere, eenvoudige woorden:

‘Een iegelijk, die zijn vrouw verlaat, en een andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk, die de verlatene van den man trouwt, die doet ook overspel. En in het huis vraagde Hem Zijn discipelen wederom van hetzelfde. En Hij zeide tot hen: Zo wie zijn vrouw verlaat en een andere trouwt, die doet overspel tegen haar. En indien een vrouw haar man zal verlaten en met een ander trouwen, die doet overspel’(Luk.16:17-18).

Ik ben het er zeker mee eens dat deze Schriftplaatsen inderdaad uit de mode zijn. Echter, ze kunnen niet genegeerd worden omdat ze eenvoudigweg niet in de culturele gedachtegang passen. Jezus leerde dat de huwelijksband blijvend was en daarom is hertrouwen overspel. Waarom dan al die verwarring vandaag de dag over echtscheiding en hertrouwen?

Wanneer startte die verwarring?

Het Evangelie van Matthéüs bevat een uitdrukking die meer en meer vooraanstaand geworden is door de eeuwen heen. De moderne theologen verwijzen eenvoudigweg naar deze uitdrukking als ‘de uitzonderingsclausule’. Het is deze uitdrukking waar in dit artikel de aandacht op gericht wordt.

Gedurende de reformatie leerde de katholieke theoloog Erasmus, gevolgd door achtereenvolgens Maarten Luther en Johannes Calvijn dat het Jezus' strenge verbod tegen hertrouwen één uitzondering had en dat was overspel. Zij beweerden dat Jezus hertrouwen toestond wanneer de *reden* van echtscheiding overspel was. Deze manier van kijken echter, hoe nuttig het in die tijd ook mag hebben geleken, betoonde het wezen van Jezus' 'één vlees' lering over het huwelijk als voorwaardelijk. Verder veroorzaakte het aanzienlijke moeilijkheden in het in harmonie brengen van de andere Evangelie verslagen met de brieven van Paulus.

Wat begon als een kleine 'uitzondering' of 'loophol uitvlucht' in het strenge verbod van Jezus op echtscheiding en hertrouwen, groeide vanaf dit punt exponentieel tot de crisissituatie die we vandaag in de kerk zien. Wanneer het voor het eerst voorgesteld werd in de tijd van de Reformatie, werd de 'uitzondering' *alleen* geldig beschouwd in het geval van overspel. Later breidde de 'uitzondering' zich echter uit om: verlating, misbruik, uitsluiting uit de kerkelijke gemeenschap en ten slotte verbale beledigingen en onverenigbaarheid in te sluiten. Uiteindelijk heeft het op grote schaal aannemen van 'schuldloze echtbreuk' en 'opnieuw-beginnende hertrouwingen' en allerlei soorten van speciale bijzondere beschouwingen overwegingen eraan bijgedragen om het karakter van wat God in de eerste plaats bedoelde dat het huwelijk zou zijn, op te heffen.

De uitzonderingclausule

Matthéüs vermeldt de woorden van Jezus die in de Bergrede gesproken zijn, als:

'Er is ook gezegd: Zo wie zijn vrouw verlaten zal, die geve haar een scheidbrief. Maar Ik zeg u, dat zo wie zijn vrouw verlaten zal, anders dan uit oorzake van hoererij, die maakt, dat zij overspel doet; en zo wie de verlatene zal trouwen, die doet overspel' (Matth. 5:31-32).

Zo ook in het gedeelte in Matth. 19, herhaalde Jezus het onderwijs van de Bergrede aan de Farizeeën zeggende:

'Maar Ik zeg u, dat zo wie zijn vrouw verlaat, anders dan om hoererij, en een andere trouwt, die doet overspel; en die de verlatene trouwt, doet ook overspel' (Matth. 19:9).

De twee gedeelten '*anders dan uit oorzake van hoererij*' en '*anders dan om hoererij*' zijn de Schriftteksten waar de 'uitzonderingsclausule' uit voortgekomen is.

Echtscheiding zonder hertrouwen: Een nauwere blik

De belangrijkste fout gemaakt door sommige van deze reformatoren, zo wel alsook door moderne theologen, is die van het samenschuiven van de zedenleer van echtscheiding met die van hertrouwen. Wanneer wij er naar kijken los vanbuiten deze onwettige onterechte groepensamenvoeging naar kijken, harmoniseren de opwekkende moeilijke leringen van Jezus, meten de krachtige leringen van Paulus prachtig met elkaar.

De uitzondering in Matthéüs 5: De Bergrede

In de Bergrede leerde Jezus door uit al de Oude Testamentische wetten en strekte ze uit voorbij het louter uitwendige gehoorzamen. Bijvoorbeeld, voorafgaand aan de discussie over overspel leerde Jezus over het 6e Gebod: 'Gij zult niet doodslaan'. In deze lering vergrootte Hij de zonde van 'moord' om met het haten van een broeder in te sluiten, of zelfs het uitschelden met hatelijke woorden. Daarna, wanneer Hij het 7e gebod tegen overspel bespreekt, voegde Jezus het met

begeerte kijken naar een vrouw toe als 'overspel' en gaf een paar extreme voorbeelden, zoals het uittrekken van het oog, om de belangrijkheid omhoog te trekken van het af te rekenen afhandelen met deze lust. Ten slotte, in Matthéüs 5:32 voegde Jezus beide zowel *echtbreuk* en ook de handeling van *hertrouwen* tot Zijn lijst toe, van degenen die schuldig beschouwd zouden worden aan de zonde van overspel.

Wat het meest belangrijkste is in Matthéüs 5:32 voor deze huidige studie, is dat Jezus de man schuldig hield voor overspel, eenvoudig enkel vanwege het scheiden van zijn vrouw, zelfs zonder te hertrouwen. Jezus zei dat de man die van zijn vrouw scheidt feitelijk deelt in de schuld van het hertrouwen van zijn vrouw, door het veroorzaken van het toekomstige overspel van zijn vrouw!

Laten wij dit gedeelte nog een keer lezen: '*zo wie zijn vrouw verlaten zal, anders dan uit oorzaak van hoerij, die maakt dat zij overspel doet*' (Matth. 5:32).

Verwijzend op naar de schuld of oorzaak van het overspel van zijn vrouw, door haar weg te zenden, gaf Jezus alleen één uitzondering: 'behalve anders dan uit oorzaak van hoerij'. Waarom gaf Jezus deze uitzondering? Dat is heel helder; Als zij al een overspelster was, kon de man niet schuldig gehouden worden aan het veroorzaken dat zijn vrouw een overspelster zou worden, als zij al een overspelster was.

Neem alstublieft acht op dit feit - omdat dat alles is wat de uitzonderingsclausule zegt. De enige 'uitzondering' die hier in Matth. 5:32 werd gegeven is van de schuld van het veroorzaken van een vrouw om overspel te bedrijven. Het zegt absoluut niets over een uitzondering om te hertrouwen. Zoals de Bijbelverklaarders Dale Allison en W.D. Davies verklaren komt 'de vraag van vrijheid na een wettelijke echtscheiding gewoon niet aangesproken aan de orde en we kunnen niet uit de tekst persen wat er niet staat' (*International Critical Commentary, Edinburgh: T&T Clark*).

Dus nogmaals: wat is exact de 'uitzondering' nou precies? Jezus zei dat de man voor deze ene reden toegestaan wordt om te scheiden van zijn vrouw - seksuele onzedelijkheid. Hertrouwen wordt hier nog steeds niet toegestaan - er wordt zelfs niet op gezinspeeld. Door te proberen om deze 'uitzondering' in Matth. 5:32 op hertrouwen van toepassing te laten zijn, zou men deze tekst geweld aan doen door het iets te laten zeggen, dat wat hij eenvoudigweg niet zegt. Jezus staat toe om te scheiden, maar niet om te hertrouwen. Dit is hetzelfde onderwijs als het door de apostel nagesproken wordt tegen de Korinthiërs: 'Doch den getrouwen gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van den man niet scheidt; En indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of met den man verzoene; en dat de man de vrouw niet verlate' (1 Kor. 7:10-11). [Opmerking: Er zal over het schrijven van Paulus in het volgende nummer meer gezegd worden]

Trouwen met een gescheidene

Terwijl Jezus besluitende Zijn liefdevolle onderricht, dat het huwelijk blijvend was en dat hertrouwen altijd verkeerd was, eindigde Hij Zijn hele lering betreffende hen die schuldig gehouden zullen worden aan de zonde van overspel door te zeggen '*en zo wie de verlatene zal trouwen, die doet overspel*'. Deze uitdrukking staat, net als in alle andere Evangelieënverslagen, als een allesomvattend verbod tegen het trouwen met een gescheiden persoon. Waarom? Nogmaals: zelfs al heeft een lichamelijke scheiding plaatsgevonden, blijven de huwelijksbanden in tact. Een zeer inzichtvol Bijbels voorbeeld over dit begrip, wat het waard is om genoemd te worden, is wanneer Matthéüs en Markus verwijzen naar Herodias als '*de huisvrouw van Filippus*', zelfs nadat ze van Filippus was gescheiden en met Herodus Antipas getrouwd (Matth. 14:3, Mark.6:17).

Eenvoudig? Dat was het gedurende 1500 jaar; maar ongelukkigerwijze hebben vandaag de dag talloze leraars de van voorafgaande eeuwen geërfd eenvoudige onderwijs veelbetekenend op ingrijpende wijze verward. Zelfs de NIV Bijbel heeft geprobeerd om de situatie te 'helpen' door naar

eigen inzicht zijn eigen vertalende correcties toe te voegen. In Matth. 5:32b schrijft de NIV als volgt: *'en zo wie de verlatene trouwt, die doet overspel'*. Maar zoals Cornes aanwijst: 'Er is niets in het Grieks wat maar iets te maken heeft met deze verbinding. Het Grieks zegt eenvoudig; *'en zo wie een verlatene trouwt, die doet overspel'* (*Echtscheiding en Hertrouwen*, pag. 206). Deze verklaring, net als al de andere verklaringen van Jezus over hertrouwen, zeggen eenvoudig dat zo wie een persoon trouwt die van tevoren getrouwd is geweest, schuldig is aan de zonde van overspel.

Het Joodse 'ondertrouwd/verloofd zijn'

Sommige behoudende theologen die er in overeenstemmen dat hertrouwen verkeerd is, bewaren de harmonie van de Evangelie verslagen door de aandacht te leggen op het woord 'hoererij', dat gebruikt wordt beide in Matth. 5 en 19. (De NIV gebruikt de woorden 'huwelijks ontrouw') Zij, die deze 'ondertrouw-visie' ondersteunen, brengen zoals het hoort naar voren dat het woord dat hier voor 'hoererij' [porneia] werd gegeven, mogelijk op een woord van minder overtreding zou kunnen wijzen, dan het woord 'overspel' [moichao]. Vanwege dit verschil in het Grieks, leiden zij af dat het woord 'hoererij', zoals het gebruikt is in Matth. 5 en 19, iets anders moet zijn dan ontrouw gedurende een echt, wettelijk huwelijk. Zij veronderstellen dat dit verschillende gebruik van het woord 'hoererij' wordt gegeven als een verwijzing naar een voorhuwelijks ontrouw gedurende een Joodse periode van ondertrouw/verloving.

De pleiters van de 'ondertrouw-visie' wijzen op het voorbeeld van de ondertrouw verkering tussen Jozef en Maria (Matth. 1:18-25). Zij zeggen dat naar de Joodse gewoonte het stel beschouwd werd als 'man en vrouw' zelfs al waren ze nog niet zover gekomen om samen te wonen. Naar deze Joodse gewoonte kon de man van zijn 'vrouw' scheiden, als in deze periode lichamelijke onzedelijkheid was gebeurd, gebaseerd op het feit dat zij nog niet werkelijk getrouwd waren. Met dit in gedachten, wordt gezegd dat de 'uitzonderingsclausule' was gegeven om hertrouwen toe te staan, alleen als de 'hoererij' gebeurde in deze verlofperiode. Verder zouden zij zeggen dat het verslag van Matthéüs de enige was die deze uitzondering noemde, eenvoudigweg omdat zijn Evangelie de enige was die oorspronkelijk aan een hoofdzakelijk Joods gehoor geschreven was.

Hoewel deze visie mooi in harmonie staat met de Evangelie verslagen, vind ik het persoonlijk moeilijk om te accepteren om de volgende redenen. Allereerst, om het gebruik te beperken van het onnauwkeurige woord *porneia* te beperken tot zulk een exacte beschrijving als 'hoererij tijdens ondertrouw/verloving', wanneer het zo algemeen gebruikt wordt in andere plaatsen waarbij het allerlei soorten van seksuele zonden voorstelt, van prostitutie tot incest toe, is nogal twijfelachtig.

Ten tweede, als voorganger vind ik het moeilijk om raad te geven en beslissingen te maken over zulke belangrijke en mogelijk levensveranderende puntzaken, gebaseerd op een veronderstelde Joodse gewoonte die niet uitdrukkelijk verklaard of nadrukkelijk vanuit de Bijbel geciteerd worden. Oude Joodse verslagen over manieren en gewoonten zijn indrukwekkend, maar zelfs de oudste documenten zijn nog steeds letterlijk honderden jaren verwijderd van de tijd van Jezus af.

Tenslotte, en het meest belangrijk, vind ik het gebruik van de 'ondertrouw-visie' niet noodzakelijk. Wanneer echtscheiding en hertrouwen onderzocht worden in het licht van de heldere gedeelten van de Evangelien, zo wel als ook het schrijven van de vroege Kerk, hangt het verbod van hertrouwen niet aan de exacte grammatica van het woord hoererij (porneia). Het woord is natuurlijk nog steeds belangrijk. Echter, de noodzaak om iedere schakering van het woord 'hoererij' kritisch te onderzoeken, wordt overbodig. Nochtans, ik zeg dit zorgvuldig, niet met het verlangen om de 'ondertrouw-visie' in het geheel van me af te zetten.

Het verslag van Matthéüs 19

In Matthéüs 19:9 is de taal dubbelzinniger dan in Matthéüs 5, maar de betekenis is nog steeds hetzelfde:

‘Maar ik zeg u, dat zo wie zijn vrouw verlaat, anders dan om hoererie, en een andere trouwt, die doet overspel; en die de verlatene ([gescheidene]) trouwt, doet ook overspel’.

De moeilijkheid bij dit gedeelte is dat de plaatsing van de ‘uitzonderingsclausule’ in het oorspronkelijke Grieks het toestaat om te lezen op twee verschillende manieren. Je kunt het lezen zoals de vroege kerk die las en dat is om het in overeenstemming te lezen met het verslag van Matth. 5:32 als een uitzondering op de schuld van overspel voor het scheiden van een overspelige vrouw. Bij deze visie leest de tekst net als in Matthéüs 5, met inbegrip van zijn allesomvattend verbod tegen hertrouwen.

Aan de andere kant, zal de constructie van het Grieks toestaan dat het gelezen kan worden zoals de moderne theologen die het hebben gelezen sinds Erasmus, als een uitzondering voor beide: zowel de zonde van echtscheiding en als het recht van hertrouwen. Voorstanders voor deze visie, zoals J. Murray, geven toe dat het gedeelte op meer dan één manier gelezen kan worden. Het is verrassend, dat zelfs Murray, die aan de kant staat van de moderne visie, erkent dat de vroeg christelijke visie ‘op zichzelf juist is en een grote hoeveelheid moeilijkheden op zou lossen’ in de verslagen gevonden in de drie Beknopte Evangeliën Synopsis’ (ibid.219).

Hoe besluit iemand welke visie het beste lijkt; of nog belangrijker, hoe onderscheidt iemand wat recht is? Welke methode van verklaring zou gebruikt moeten worden om bij onze conclusie te komen? Zouden we de omringende context en gelijke vergelijkbare gedeelten moeten beschouwen? Zouden wij het oorspronkelijke Grieks moeten onderzoeken? Zou een historisch getuigenis ooit enig gewicht in de schaal mogen leggen bij overweging? Misschien zouden wij er goed aan doen om alle drie te overwegen.

Een blik naar de context(verband)

Het fundamentele principe van Schriftuurlijke verklaring is dat de Schrift de beste uitlegger is van de Schrift. Dubbelzinnige gedeelten behoren vergeleken te worden met heldere gedeelten die over hetzelfde onderwerp spreken. Als deze benadering toegepast wordt, zouden we het nadrukkelijke verbod tegen hertrouwen in ogenschouw moeten nemen, dat gevonden wordt in Mark. 19:11, Luk. 19:17-18, Rom. 7:1-3 en 1 Kor. 7:10-11, 39. In dit geval zou het onlogisch zijn om **niet** over te hellen naar de verklaring van de vroege christelijke visie.

Ook is de reactie van de Apostelen die op deze Schriftplaats volgt in het volgende vers openbarend veelbetekenend. Hun reactie was er een van schrik en verbazing. Zij riepen uit: *‘Indien de zaak des mensen met de vrouw also staat, zo is het niet oorbaar te trouwen’*. Wonderbaarlijk, in plaats van de Apostelen te vertroosten door hen te herinneren aan enige “uitzonderingen” die hen toe zouden staan om te hertrouwen, ging Jezus verrassend genoeg door in een bespreking, waarin Hij vertelde hen dat bij tijden mannen geroepen zullen worden om besneden te worden ter wille van het Koninkrijk der Hemelen! (Matth.19:10-12)

Onderzoek van het Grieks

Jacques Dupont, sprekend over een Griekse tekstuitleg tekstverklaring van Matth. 19:9 verklaart:

Er is maar één manier van het begrijpen van om de zinnen van Matth. 19:9 te begrijpen: het is een dubbele voorwaardelijke clausule bepaling waarin een beknopte uitdrukking wordt geplaatst

onmiddellijk na de eerste voorwaarde: 'verlaat'. De beknopte uitdrukking 'anders dan om hoerij' houdt bevat geen werkwoord in en er moet een werkwoord toegevoegd worden vanuit de context. Het enige spreekwoord werkwoord dat verklaard genoemd wordt voor de lezer om te begrijpen, is dat werkwoord dat onmiddellijk voorafgaat aan de 'uitzonderingsclausule'—"verlaat"—het werkwoord dat de lezers van Matthéüs net gelezen hebben. Matth. 19:9 zou dan als volgt gelezen moeten worden: 'indien een man zijn vrouw verlaat, als het niet is vanwege onzedelijkheid dat hij haar verlaat en trouwt met een ander, doet hij overspel' (Huwelijk enz.en echtscheiding, 102-3).

Dupont zegt dat de 'uitzonderingsclausule' grammaticaal verbonden is met de uitdrukking ervoor en eenvoudig dient als een verklarende opheldering op de oorspronkelijke vraag die door de Farizeeën gesteld was: 'Is het een mens geoorloofd zijn vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?' Daarom, net als in Mattheus 5:32, gaat de uitzondering over de schuld van het echtscheiden van een vrouw die alreeds een overspelster is. Het en Wenham maakten de volgende conclusie in hun boek 'Jezus en Echtscheiding', terwijl zij het Grieks benaderden en de omringende context:

Wanneer Matth. 19:9 wordt ontleed in zijn de bestaande delen waaruit zij bestaat, verdwijnt de dubbelzinnigheid en het maakt een passend glanspunt aan het twistgesprek met de Farizeeën. Zij vroegen: 'Is het een mens geoorloofd zijn vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?' Jezus antwoordt: 'het is altijd verkeerd om te scheiden wat God heeft samengebracht; wat is meer is: echtscheiding anders dan om onkuisheid, is overspel; en hertrouwen na echtscheiden is dat altijd. zo'. Vanzelfsprekend maken de discipelen bezwaar: 'Indien de zaak des mensen met de vrouw also staat, zo is het niet oorbaar te trouwen' Niet verlegen uit het veld geslagen antwoordt Jezus terugziende op Zijn opmerkingen over het afhouden van de hand of het uitplukken uittrekken van het oog om het plegen van overspel te vermijden (5:29-30) 'U bent in staat om deze lering uit te leven, want er zijn zelfs sommigen die in staat zijn om gesnedenen te worden om het Koninkrijk der hemelen'. (pg.71-72)

Historische beschouwing

Vanuit een historische perspectief bezien, zou de vroege Kerk eenstemmig de uitzondering begrepen hebben dat deze alleen op echtscheiding betrekking had—niet op hertrouwen. Er was gedurende de eerste 1500 jaar van de gemeente hierin geen beduidende significante verandering te zien! (**Opmerking:** In een volgend nummer zal een historische overzicht naar echtscheiding en hertrouwen uitgebreider onderzocht worden.)

Een voorbeeld

Wanneer de buitenkant in ogenschouw genomen wordt van zo'n heet onderwerp als echtbreken en hertrouwen, is het veel gemakkelijker om de manier van spreken te gebruiken die Jezus in Mattheus. 19:9 gebruikte. Bezie eens op een begrensde analogie, die genomen wordt van het 6^e gebod dat handelt over toorn en doodslag in Matth. 5:22 in plaats van het omstreden 7^e gebod, dat handelt over overspel en echtscheiding dat gevonden wordt in Matth. 5:32.

De volgende Schriftplaatsen zullen een gevolgtrekking zijn op de corresponderende overeenkomstige verzen die handelen over echtscheiding en hertrouwen.

- Iemand die toornig is op zijn broeder, behalve voor een rechtvaardige zaak, heeft een zonde bedreven (Matth. 5:32a).
- Iemand die toornig is op zijn broeder en hem doodt, heeft een zonde bedreven (Mark. 10:11-12; Luk. 16:18a).

- Iemand die zijn broeder heeft gedood nadat hij toornig op hem was, heeft een zonde bedreven (Matth. 5:32b, 19:9b en Luk. 16:18b).
- Iemand die toornig is op zijn broeder, behalve voor een rechtvaardige oorzaak en hem doodt heeft een zonde bedreven (Matth.19:9)

In het laatste voorbeeld geloof ik niet dat iemand het moeilijk vindt om de 'uitzonderingclausule' van toepassing te laten zijn op het eerste deel van de uitdrukking en niet op het tweede. Derhalve Als conclusie, houd ik ten besluite vol dat in de tijd van Christus en de Apostelen, doorgaande in de vroege Kerk, de 'uitzonderingclausule' van Matth. 5 en 19 net zo vanzelfsprekend van toepassing is geweest op scheiden en niet op hertrouwen zoals het voor ons vandaag zou zijn in de analogie hierboven.

Samenvatting

In dit nummer keken we terug naar het onderwijs van Jezus over het wezen van het huwelijk, opmerkend dat Jezus leerde dat het huwelijk een onlosmakelijke eenheid was.

Daarna zagen we terug op Jezus 'onderwijs over overspel, terwijl we opmerkten dat Jezus hertrouwen toevoegde tot de lijst van wat Hij beschouwde overspel te zijn. Op dit punt zagen wij ook dat zelfs echtscheiding, op zichzelf, zonder hertrouwen een persoon schuldig zou maken aan het overspel van hun echtgenoot/echtgenote—behalve natuurlijk, als hun echtgenoot/echtgenote al een overspeler/overspeelster was.

Tenslotte keken wij naar de 'uitzondering clausule' die in Matth. 5 en 19 gevonden wordt en stelden voor dat de 'uitzondering clausule' alleen een uitzondering was voor de schuld van het *veroorzaken* dat een echtgenoot/echtgenote overspel zou plegen—wanneer de basis voor de echtscheiding overspel was. Wij beweerden dat wij geloven dat dit niet een uitzondering was die het recht gaf op hertrouwen. Daarenboven verklaarden wij dat alle Evangelieverslagen in overeenstemming zijn en dat zij een verbod van het allergrootste belang geven tegen alle hertrouwen.

De eerste stap naar het terugwinnen van verloren grond is om tot het begrip te komen van de woorden van Christus Zelf—om Hem, door het geloof, echt op Zijn Woord te nemen.

Zoals de moderne kerk zo ver van deze oude leringen afgedreven is, kan het gezicht van zulk een oplossing die zo veraf staat bijna een fantasie lijken. Veel christenen `kunnen zich in een situatie bevinden die hopeloos lijkt; of zij zouden het gevoel kunnen hebben dat er geen antwoorden zijn op hun hopeloze situaties. En zoals wij tevoren zeiden, als zodra veel van deze waarheden eenmaal gerealiseerd worden, zouden mensen of kerken kunnen verschillen hoe te handelen met elk geval. Echter, ik denk dat het door de eeuwen heen duidelijk genoeg bewezen is dat om een blind oog te draaien en de situatie negeren de zaken alleen maar erger hebben gemaakt. De eerste stap naar het terugwinnen van verloren grond is om tot het begrip te komen van de woorden van Christus Zelf—om Hem, door het geloof, echt op Zijn Woord te nemen. Daarna...herinner: '*Vertrouwende dit, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus*' (Fil. 1:6).

Niet dienstbaar gemaakt

Huwelijk, Echtscheiding en Hertrouwen – Deel 4

Een paar dagen geleden, toen ik op mijn werk was, gaf een verpleegster mij een krant en wees op een klein artikel, terwijl ze vroeg wat er ik daar van vond. Het artikel ging over een radiostation in West Virginia dat zich er op beroemde dat ze een 'een gratis echtscheiding weggaven'. Het artikel van de Verenigde Pers schreef:

Een radiostation uit Charleston viert Valentijnsdag met een herinnering dat Cupido soms zijn doel mist. WKLC-FM, beter bekend als 'Rots Rock 105', geeft een gratis echtscheiding weg. Valentijnsdag bestaat niet alleen maar uit harten en bloemen, zegt WKLC-FM's Programma Directeur Jay Nunley. Er is ook een donkere zijde, zegt hij 'waar je je echtgenoot/echtgenote misschien veracht en er de hele dag kwaad op bent'. Tot donderdag om 16.:00 uur zullen aanvragen aangenomen worden op de website van het klassieke rockstation van 'Rots' en de winnende naam zal om 17.:00 uur getrokken worden. Nunley waarschuwt dat dit een echte echtscheiding is en dat mensen niet mee moeten doen die het niet serieus menen. Ook mensen die een langdurige rechtszaak verwachten, zouden ze een advocaat moeten huren, omdat de actie van 'Rots Rock 105' wedstrijd voor een betrekkelijk ongecompliceerde echtscheiding is. Charleston Advocaat Rusty Webb van Charleston zal het daadwerkelijke echtscheidingsverzoek onder handen nemen. 'Zeker, we kunnen concert kaartjes weggeven en dat doen we ook' zei Nunley. 'Dat maak je voor een klein poosje blij. Dit is de kans om mensen voor de rest van hun leven gelukkig te maken'.

Die laatste regel trof me echt: 'Dit is de kans om mensen voor de rest van hun leven gelukkig te maken'. Het verdrietige feit is dat in de meeste gevallen, dit het verste van de waarheid af verwijderd is. Om de eeuwigheid een ogenblik buiten beschouwing te laten—de shade, ellende, het lijden en het verwaarlozen van kinderen, dat het resultaat is van de epidemische omvang van echtscheiding in de laatste eeuw, is bijna onberekenbaar.

Jezus heeft een betere manier

Soms lijkt de manier van Christus hard, ontoegankelijk of zelfs buiten bereik. Wij proberen onszelf en onze maatschappij te verbeteren met nieuwe manieren, nieuwe ideeën en nieuwe oplossingen voor onze problemen. Vaak duurt het een mensenleeftijd, of soms zelfs generaties om te realiseren dat er serieuze fouten gemaakt zijn. Ofschoon Zijn manier vaak heel opwekkend is, vertelde Jezus ons dat Hij de bekwaamheid toevoegt om iets te doen wat Hij aan ons vraagt. Hij zei: '*Mijn juk is zacht en Mijn last is licht*'. Het is verrassend dat wij er aan het eind altijd achter komen dat er vreugde in Zijn manier is. Jezus zei: '*Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen*' (Joh. 16:33).

In de laatste drie artikelen over het huwelijk en echtscheiding richtten wij de aandacht hoofdzakelijk op het onderwijs van Jezus.

Net als in veel ander onderwijs van het Nieuwe Testament, zagen we dat Jezus in deze leringen radicale veranderingen maakt in de manier waarop dingen werden gedaan in het Oude Testament.

Veel dingen betreffende het huwelijk werden beïnvloed. In het Oude Testament werd het hebben van meerdere vrouwen toegelaten en echtbreuk was toegestaan. Echtscheiding en hertrouwen gingen door in stroomversnellend aantal, met zeer weinig weerhoudende omstandigheden, speciaal in het bijzonder voor de man. Een man kon overspel bedrijven door gewoon een andermans vrouw te nemen; en ontrouw aan zijn eigen vrouw werd alleen beschouwd als hoererij.

Maar toen Jezus kwam en in de Bergrede, precies naast toorn, oorlog, lust, rechtszaken, publieke gebeden, opleggen vergaderen van schatten, enz. maakte Jezus radicale veranderingen in de manier waarop we echtscheiding en hertrouwen verstaan. Wanneer het onderwijs van Jezus in zijn geheel bekeken werd, werd het duidelijk dat het wezen van Zijn onderwijs was, dat het huwelijk per definitie, in feite een wonder van God is, waardoor twee mensen één zijn gemaakt in een onlosmakelijke eenheid. Zijn onderwijs kan samengevat worden in Zijn woorden: *'Alzo dat zij niet meer twee zijn, maar één vlees'* (Matth. 19:6).

Jezus' onderwijs samenvattend, zagen wij dat:

- Scheiden van een vrouw en trouwen met een ander is overspel (Mark. 10:11-12).
- Trouwen met iemand die gescheiden is, is overspel (Luk. 16:18)
- Scheiden van een echtgenoot/echtgenote voor een andere reden dan hoererij, is schuldig te zijn aan het veroorzaken dat uw echtgenoot/echtgenote overspel bedrijft (Matth. 5:32, 19:9).

Wij namen speciale notitie van dit laatste punt. Over de lering in dit gedeelte van het *veroorzaken* dat uw echtgenoot/echtgenote overspel zou bedrijven wordt vaak snel overheen gelezen. Deze lering zou een speciale rem in onzes harten moeten zetten, wanneer we over echtscheiding na beginnen te denken—dit zijn inderdaad opwekkende woorden. We zagen echter in het laatste punt, dat Jezus één uitzondering gaf aan het schuldig zijn van het veroorzaken van toekomstig overspel van uw echtgenoot/echtgenote en dat was als hij/zij al een overspeler/overspeelster was. Hoewel, zelfs in het geval van overspel, waar het scheiden toegestaan was, was hertrouwen nog steeds niet toegestaan. Dit zou betekenen hebben om de rest van je leven alleenstaand te leven. Ten slotte en misschien het meest belangrijk, zagen wij dat we zelfs met zulke moeilijke leringen als deze, wij niet gehouden worden om deze in het vlees te volbrengen, maar op God te vertrouwen, Die de benodigde genade beloofd heeft om de nodige genade tot stand te brengen waartoe Hij ons geroepen heeft.

Jezus' onderwijs is vandaag niet populair en ongelukkigerwijze zijn er talloze verschillende verklaringen overvloedig aanwezig die de woorden van Christus voor onzin verklaren. Moderne verklaarders zijn het er niet over eens hoe de woorden van Christus verklaard moeten worden. Door de eeuwen heen is Jezus' onderwijs steeds meer figuurlijk geworden. Het is interessant te weten dat hoe verder je terug gaat in de geschiedenis, hoe meer letterlijker je de Kerk aantreft over het onderwerp van echtscheiding en veel vele andere betwiste leringen.

Wat dacht de apostel Paulus?

De geschriften van Paulus geven ons de kostbare gelegenheid van het hebben van een onfeilbare verklaarder van de woorden van Jezus. Het neemt de last van ons af om deze gedeelten te vertalen en legt die op Paulus. Het zevende hoofdstuk van 1 Korinthe is van essentieel belang in het begrijpen van het onderwijs van Jezus over echtscheiding en hertrouwen, omdat vele onderwerpen die daar besproken werden voorzien in echte alledaagse voorbeelden van het onderwijs van Jezus.

De punten die het meest door de moderne verklaarders aangevochten worden, worden rechtstreeks in zijn brieven behandeld.

Het boek van 1 Korinthe is feitelijk een brief die Paulus schreef aan de kerk van Korinthe in antwoord op vele vragen die zij hem stelden. Wij hebben de oorspronkelijke brief van de Korintiërs niet, maar door heel het boek heen leveren ons kleine aanwijzingen en uitdrukkingen zoals: *'nu, betreffende de dingen waarvan u mij schreef'*, ons van een blik van wat de Korintiërs hem vroegen. Hoofdstuk 7 is vooral in het bijzonder behulpzaam omdat die handelt over verschillende hedendaagse zorgen zoals:

- De bestendigheid van de huwelijksband.
- Een samenvatting van Jezus lering over echtscheiding en wat na echtscheiding toegestaan is.
- Hoe wij onze huwelijksbanden moeten beschouwen die voor de bekering zijn gemaakt.
- Serieus handelen vanuit overtuiging met Bijzondere overwegingen aangaande jonge mensen in de verkering en of verlovingstijd.
- Ten slotte besluit Paulus het hoofdstuk met zijn laatste uitspraak over echtscheiding en hertrouwen om ieder misverstand te vermijden.

De context

Als we hoofdstuk 7 binnenkomen, heeft Paulus net een moeilijke en scherpe bestraffing geëindigd tegen de manen van de gemeente vanwege het gaan naar prostituees. Vanuit de context, doorlopend in hoofdstuk 7, zou het erop kunnen lijken dat Paulus, ook uiterst overmatig strikte kuisheidstandaards aan het corrigeren is bij de vrouwen van Korinthe. Om daarmee te laten blijken dat dit ten dele de oorzaak zou kunnen zijn van het falen van hun echtgenoten. Hoe dan ook, is het veilig om te stellen dat ze daar in Korinthe met zeer moeilijke, levensechte situaties te maken hadden. Paulus nam het christendom mee naar de vorige heidense, afgoden aanbeddende, ongeleerde en vaak ongeletterde heidenen. Dit was duidelijk een botsing van twee werelden en een botsing van twee manieren van leven. Maar Paulus geloofde dat de manieren van Christus antwoorden hadden voor hun leven.

Eén van de belangrijkste dingen om te doen wanneer wij 1 Korinthe lezen, is om speciale aandacht te geven aan Paulus' letterlijk tekstmarkeringen. Door heel het boek heen gebruikt Paulus uitdrukkingen als *'nu, aangaande'*, *'daarom zeg ik'*, *'en tot de'* en *'maar tot de rest spreek ik'*. Elk van deze uitdrukkingen wordt gegeven om een nieuwe gedachte voor te stellen, of een apart punt van in de brief van aan de Korintiërs aan te snijden.

Paulus' samenvatting van het onderwijs van Jezus over echtscheiding en hertrouwen

Na het behandelen van de vraag over het niet trouwen en Paulus' voorkeur om ongetrouwd te leven, leidt Paulus het onderwijs van Jezus in over echtscheiding en hertrouwen, terwijl hij het belang daarvan onderstreept, door hen te vermanen dat dit niet louter een voorstel is, maar veeleer een gebod *'Doch den getrouwden gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van de man niet scheidt'*. Dit gedeelte is belangrijk omdat hij hier zegt dat dit het onderwijs van Jezus is. Met andere woorden is Paulus begrip van Jezus' onderwijs, eenvoudig gesteld: dat een persoon niet zou moeten echtbreken. In overeenstemming met de Evangelie verslagen, verzacht Paulus de boodschap voor de heidenen niet, noch probeert hij die weg te redeneren. Dit is ongeveer zo ronduit eenvoudig als je het maar kunt krijgen.

De vraag blijft echter over: Wat doe je als de echtscheiding gebeurt buiten jouw macht? Of zelfs volgens de regel van het onderwijs van Jezus volgend, wat doe je als een scheiding gebeurt vanwege hoerij? Paulus leerde dat Jezus ons niet met vragen achterliet. Hij eindigde dit gebod van Christus, zeggende: *'En indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of met de man verzoene; en dat de man de vrouw niet verlate'*. Heel simpel eenvoudig gesteld, vertelt Paulus de gemeente van Korinthe dat Jezus leerde:

- Echtscheiding is niet toegestaan
- Als een echtbreuk of scheiding plaatsvindt, staan er maar twee mogelijkheden voor ons open: verzoenen of alleen blijven.

Trouwen met een ongelovige

Na het citeren van dit onderwijs van Jezus voor de getrouwen, begint Paulus het merkwaardige probleem te bespreken van het huwelijk onder een ongelijk juk. Wat moet je doen als je een christen bent, maar je echtgenoot/echtgenote een ongelovige? Wat doe je als je getrouwd was nog voor je een christen was? Zou je rekening moeten houden met het onderwijs van Paulus over het niet vermengen met de wereld en van je ongelovige echtgenoot/echtgenote moeten scheiden? Paulus begint de discussie door hen te vertellen dat hij niet een speciale lering van Jezus heeft die dit onderwerp behandelt. Dat zou deze leringen voor ons niet behoeven te verkleinen van minder belang behoeven te maken, maar het onderstreept opnieuw het punt dat wat hij hierboven zei in de verzen 8-11 nauwkeurig omschreven was van zijn begrip van de leringen van Christus was.

Betreffende deze huwelijken die onder een ongelijk juk waren, zei Paulus:

'Maar aan den anderen schrijf zeg ik, niet de Heere: Indien enige broeder een ongelovige vrouw heeft en diezelve tevreden is bij hem te wonen, dat hij haar niet verlate; En een vrouw die een ongelovigen man heeft en hij tevreden is bij haar te wonen, dat zij hem niet verlate. Want de ongelovige man is geheiligd door de vrouw, en de ongelovige vrouw is geheiligd door den man; want anders waren uw kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.'

Paulus laat hen weten dat hun relatie met God hen feitelijk beschermt van geestelijke bevuiling. Verder zegt Paulus dat als hun echtgenoot/echtgenote gewillig is bij hen te blijven, dan zouden zij hen niet moeten verlaten of wegzenden. Het is verrassend Interessant genoeg dat hij hen bemoedigt hij hen dat hun geloof in een geestelijke reiniging voorziet of heiligende bescherming voorziet over hun kinderen, zelfs als er een ongelovige in huis woont. Hij besluit door te zeggen dat, als de ongelovige echtgenoot/echtgenote gewillig is, zij alles zouden moeten doen om te maken dat het huwelijk werkt en samen blijft.

Maar wat doe je, als zij *niet* tevreden zijn om bij je te willen wonen en ze vragen om te scheiden of je te verlaten?

Dit was een moeilijke situatie voor de Korinthiërs, omdat Jezus zei dat echtbreuk, zelfs zonder hertrouwen, verkeerd was. Denk eraan dat Jezus leerde dat het scheiden van een echtgenoot/echtgenote anders dan om hoerij feitelijk het veroorzaken was van het toekomstige overspel van je echtgenoot/echtgenote. *'Wie zijn vrouw verlaat, anders dan om oorzaak van hoerij, die maakt dat zij overspel doet'* (Matth. 5:32). Wat moesten deze nieuwe Korinthische gelovigen doen als hun ongelovige echtgenoot/echtgenote hen verliet of vroeg eisten om te scheiden?

In dit geval vertelt Paulus hen dat zij zich daar niet over moesten strijden of ongerust over hoefden te maken om ze thuis te houden. Hij geeft hen vrijheid om hun ongelovige echtgenoot/echtgenote te laten gaan. *‘Maar indien de ongelovige scheidt, dat hij scheidt; de broeder of de zuster wordt in zodanige gevallen niet dienstbaar gemaakt; maar God heeft ons tot vrede geroepen. Want wat weet gij vrouw, of gij de man zult zalig maken? Of wat weet gij, man, of gij de vrouw zult zalig maken?’* (vs. :15-16).

De moderne visie van ‘Niet dienstbaar gemaakt’

Sommigen, of speciaal in het bijzonder de NIV vertaling, hebben Paulus’ woorden *‘niet dienstbaar gemaakt’* genomen gebruikt om in te sluiten dat, omdat de echtgenoot/echtgenote het huis heeft verlaten of liever heeft ‘in de steek gelaten’ heeft, de huwelijksband nu *gebroken* is en de persoon vrij is om opnieuw te trouwen.

Echter, de complete volledige context van dit hoofdstuk steunt deze visie niet. Als we letten op wat Paulus een paar verzen hiervoor zei en ook een paar verzen na deze woorden, waar Paulus speciaal in het bijzonder de duurzaamheid van de huwelijksband aanspreekt, is de visie dat de gescheidene vrij is om te hertrouwen bijzonder misleidend. Het zou extreem uiterst onwaarschijnlijk lijken dat in vers 11, wanneer de context mogelijk zelfs mocht handelen over hoerij, als Paulus zegt: *‘maar indien zij ook scheidt, laat haar dat zij ongetrouwd blijven of met den man verzoene’*, dat hij nu totaal de totaal tegenovergestelde raad in deze zaak zou geven en zeggen dat je niet ongetrouwd hoeft te blijven en dat je je geen zorgen hoeft te maken over verzoening. De heldere taal, van wat te doen na echtscheiding, was al duidelijk bevestigd: *‘ongetrouwd blijven of verzoenen’*. Waarom dit gedeelte uittrekken om iets te zeggen dat er eenvoudig niet staat?

Wat betekent het Griekse woord voor dienstbaar?

Is dit hetzelfde woord in het Grieks als de huwelijksband?

Veel moderne verklaarders hebben ook een argument gebaseerd op de woorden van Paulus voor ‘huwelijks band’, terwijl waarbij ze suggereren dat het verbonden is met Paulus’ woorden: *‘niet dienstbaar gemaakt’*, of nog eens zoals de NIV vertaling schrijft: *‘Is niet gebonden in zulke omstandigheden’*. Zij wekken de indruk dat de woorden dezelfde oorsprong hebben en dat er overeenkomsten zijn in sommige stamwoorden van gelijkvormige wortelwoorden. Met deze gedachte maken zij nogmaals de conclusie dat de huwelijksband gebroken is en de persoon vrij is om te hertrouwen. Dit is ook een ongelukkig betreurenswaardig onderwijs.

Alhoewel het waar is dat deze woorden in het Engels dicht bij elkaar liggen en er zelfs enige gelijkenis is in de families van de stamwoorden met sommige soorten van Griekse ‘wortel familie’, zijn de *werkelijke* woorden die in het Grieks gebruikt zijn, heel anders. John Piper maakt deze opmerkingen over het gebruik van deze Griekse woorden:

Het woord dat voor *‘dienstbaar’* (*douloo*) gebruikt wordt in vers 15 is niet hetzelfde woord dat in vers 39 gebruikt wordt, waar Paulus zegt: *‘Een vrouw is verbonden (deo) aan haar man zo langen tijd als haar man leeft’*. Paulus gebruikt consequent *deo* wanneer hij over het wettige aspect spreekt van het gebonden zijn aan één getrouwde partner (Rom. 7:2; 1 Kor. 7:39) of over iemands verloofde (1 Kor. 7:27). Maar als hij verwijst naar een in de steek gelaten echtgenoot/echtgenote die niet dienstbaar gemaakt wordt, gebruikt hij een ander woord (*douloo*) dan wat wij ook zouden verwachten dat hij zou doen, als hij niet dezelfde vrijheid zou geven aan een in de steek gelaten echtgenoot/echtgenote om te hertrouwen, die hij geeft aan een echtgenoot/ echtgenote van wie

de partner gestorven is (vers 39). Het laatste gedeelte van vers 15 (*'God heeft ons tot vrede geroepen'*) ondersteunt vers 15 het beste als Paulus zegt dat een in de steek gelaten partner niet *'gebonden is om oorlog te maken'* met de in de steek latende ongelovige om hem of haar zover te krijgen dat hij thuis blijft. Het lijkt mij dat de vrede waar God ons toe heeft geroepen de vrede van huwelijks harmonie is. Daarom, als de ongelovige partner volhoudt om te vertrekken, dan is de gelovige partner niet gebonden om in een altijddurend conflict te leven met de ongelovige echtgenoot/echtgenote, maar is vrij en onschuldig in het laten gaan van hem of haar.

John Piper besluit dit twistpunt omstreden gedeelte: '1 Korinthe. 7:15 betekent niet dat wanneer een christen in de steek gelaten is door een ongelovige echtgenoot/echtgenote, hij of zij vrij is om te hertrouwen. Het betekent dat de christen niet gebonden is om te strijden om het samenzijn te bewaren. Scheiden is toegestaan indien de ongelovige partner erop aan blijft dringen.'

Wat moet je doen als dit alles gebeurt voor je de bekering?

Deze discussie over het huwelijk onder een ongelijk juk, brengt een serieuze vraag over de huwelijksband zelf naar voren. Het argument wordt vandaag de dag vaak gemaakt dat Jezus en Paulus tegen echtscheiding en hertrouwen zouden hebben geleerd, maar dat geldt allemaal alleen als het gebeurde *na* wat beschouwd wordt als een oprechte bekering. Zij zeggen: 'Als dit alles gebeurde *voor* mijn bekering, dan besluit ik dat het niet langer voor mij van toepassing is'. Deze mensen hebben het gevoel dat aangezien de zonde gebeurde voorafgaand aan hun bekering, het dan kan worden vergeven net als elke andere zonde. Andrew Cornes richt zich rechtstreeks op deze algemene misvatting door te wijzen op het wezen van de huwelijksband zelf:

Het wordt in christelijke kringen vandaag de dag herhaaldelijk verklaard dat het onderwijs van het Nieuwe Testament over het onderwerp echtscheiding en hertrouwen alleen van toepassing is op hen die christen worden voor of tijdens hun eerste huwelijk....Dit argument, dat men zeer herhaaldelijk frequent onder christenen van deze tijd tegenkomt, maakt een aantal zeer ernstige fouten. Het voornaamste is dat het veronderstelt dat het de zonde (van echtscheiding) is die hertrouwen verhindert. Indien deze zonde verwijderd kan worden, door vergeving, dan blijft er geen barrière over om te hertrouwen.

Deze visie is zo klaarblijkelijk bedorven, dat het verbazend is hoe zij is. Indien de zonde werkelijk de barrière is, wat heeft de het tijdstip van bekering tot Christus er dan mee te maken? Zeker, zonde die na de bekering gepleegd wordt kan ten volle vergeven en verwijderd worden?....Jezus baseert Zijn verbod van hertrouwen niet op de zonde van echtscheiding. Hij baseert die op het feit dat hertrouwen gewettigd overspel zou zijn. Met andere woorden, Hij baseert het op het feit dat de huwelijksband blijft bestaan in weerwil van de echtscheiding. Het is niet de (zonde van) echtscheiding die hertrouwen onmogelijk maakt voor de christen; het is het (oorspronkelijke) huwelijk. Alleen de dood ontbindt de huwelijksband en daarom stelt alleen de dood een persoon in vrijheid om te hertrouwen' (Echtscheiding & Hertrouwen, pag. 246-247).

Aan de ongetrouwde en verloofden

In vers 25 begint Paulus duidelijk met een nieuw gedeelte, door te zeggen: *'Aangaande nu de maagden'*. Zoals tevoren genoemd in het behandelen van het huwelijk onder een ongelijk juk, vertelt Paulus hen dat hij geen direct gebod van Jezus heeft op dit punt, *'Aangaande nu de maagden heb ik geen bevel des Heeren; maar ik zeg mijn gevoelens, als die barmhartigheid van den Heere gekregen heb om getrouw te zijn.'* In dit gedeelte, van vers 26-38 richt Paulus zich op wat

verloofde stellen zouden moeten doen gedurende de moeilijke tijden die zij verwachtten. Paulus had net betuigd dat iedereen zou blijven in de staat waarin zij geroepen waren. Hij heeft ook het alleenstaande leven verheven, zelfs wedijverend met het getrouwde leven, als betrekking houdend op de dienst aan God. Nu, om *'den aanstaanden nood'*, was de vraag als vanzelf opgekomen in Korinthe wat ze moesten doen met de paren die verloofd waren en al een huwelijk hadden geregeld. In deze verzen verheft Paulus opnieuw het alleenstaande leven, maar hij maakt duidelijk dat deze paren niet zondigen als zij verdergaan en gaan trouwen. Dit hele gedeelte leest heel natuurlijk als een discussie gericht op deze verloofde stellen.

Moderne verwarring

Sommigen hebben de aanwijzing ontkend dat dit het begin is van een nieuw gedeelte (*Aangaande nu de maagden*) en hebben geprobeerd om de woorden om te draaien; *'Zijt gij ongebonden van een vrouw? Zoek geen vrouw. Maar indien gij ook trouwt, gij zondigt niet'* te verdraaien tot , in een vrijbrief om te hertrouwen. Zij proberen dit gedeelte weer te verbinden aan de voorgaande verzen, die handelen over de 'in de steek gelatenen'. Zij houden vol dat Paulus nog steeds het punt bespreekt van de verlaten echtgenoot/echtgenote van het voorgaande gedeelte en concluderen daaruit dat Paulus nog een argument maakt voor het hertrouwen. Sommigen steunen dit argument door te zeggen dat het woord *'vrouw'* in dit gedeelte verwijst naar een getrouwd persoon. Hoewel dit punt in de Engelse taal bewijs zou kunnen zijn, moet het in aanmerking genomen worden dat het woord *'wife/vrouw'* in het Grieks eenvoudig het woord *'woman/vrouw'* is en geen onderscheid uitmaakt. Verder, wanneer we letten op het geheel van het gedeelte, aandringend op de kanttekening hierbij, wordt meer in het woord proberen te leggen dan reeds gezegd wordt, wel een heel erg ver oprekken van dit woord.

Dit zijn allemaal ongelukkige verklaringen van dit gedeelte. Een gewoon lezennatuurlijke lezing van het gedeelte, gepaard met Paulus' onderwerp *'aangaande nu de maagden'* maakt dit hele bewijs nogal onwaarschijnlijk. Met dit in gedachten, lezen de verzen 26-38 heel natuurlijk van begin tot einde, wat het huwelijk betreft over mensen die verloofd zijn of bezig zijn met het regelen van een huwelijk. Vergeet niet dat de instructies over wat te doen als een getrouwd persoon de echt breekt, al specifiek en uitdrukkelijk besproken zijn in de verzen 10-16. Om nu te zeggen dat de gescheidene vrij is om te hertrouwen, zou totaal al het gegeven onderwijs in het voorgaande gedeelte tegenspreken .

Het verloofde stel

Een klein, maar veelbetekenend punt dat hier waard is om genoemd te worden is de bewoording: *'en indien een maagd trouwt'* van vers 28. Andrew Cornes brengt naar voren dat Paulus in het Grieks het bepaalde lidwoord gebruikt *'he parthenos'* dat terecht vertaald wordt met *'de maagd'* niet *'een maagd'*. Zoals de the de Young's letterlijke Vertaling schrijft; *'Maar indien gij ook trouwt, gij zondigt niet; en indien de maagd trouwt, zij zondigt niet'*. De manier die over het algemeen verwoord is, veronderstelt twee totaal verschillende onderwerpen. Het verandert niet noodzakelijk al te veel het gedeelte, maar de juiste bewoording zou het vloeien van de zin nog duidelijker maken. De discussie is duidelijk over het verloofde stel, niet over twee verschillende onderwerpen.

Paulus' uiteindelijke woord over de huwelijksband

Bij het afsluiten van dit hele gedeelte, wenste Paulus, of liever de Heilige Geest door Paulus heen, het zeker te maken dat niemand dit hoofdstuk zou misverstaan. Nogmaals, hij maakte zijn

uitspraak, wat de huwelijksband en het hertrouwen betreft, bekend in heel eenvoudige, duidelijke en beknopte woorden: *'Een vrouw is door de wet verbonden, zo lange tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zo is zij vrij om te trouwen dien zij wil, alleenlijk in de Heere'*.

Het is interessant dat een vergelijkbare verklaring werd gemaakt aan de Romeinen, wanneer het onderwerp besproken werd dat helemaal niets te maken had met echtbreken en hertrouwen. In plaats daarvan kwam het in Romeinen vanuit een discussie over de Wet. Daar zei Paulus:

'Weet u gij niet, broeders, (want ik spreek tot degenen, die de wet verstaan), dat de wet heerst over den mens, zo langen tijd als hij leeft? Want een vrouw, die onder de man staat, is aan den levende man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrijgemaakt van de wet des mans. Daarom dan, indien zij van eens anderen mans wordt, terwijl de man leeft, zo zal zij een overspeelster genaamd worden; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrij van de wet, alzo dat zij geen overspeelster is, als zij van eens anderen mans wordt.' Rom. 7:1-3.

Paulus maakte drukt hier een paar nogal sterke verklaringen uit. Hij sprak nog eens opnieuw in niet mis te verstane duidelijkheid dat de huwelijksband voor het leven was en dat alleen de dood een persoon vrij zou stellen om te hertrouwen. Het zou moeilijk zijn om aan deze verklaring te wrikken en naar uitvluchten en uitzonderingen te gaan zoeken. Echter, zo duidelijk als zijn woorden zijn, wordt het gedeelte aan de Romeinen gewoonlijk vlug aan de kant gezet omdat de context of het verband dat hier in Rom.7 besproken gesproken wordt, over het gebruik van de Wet is, niet echt scheiden en hertrouwen. Voor een groot deel zou ik het met deze redenering en met het aan de kant zetten van deze verklaring net zo goed ook eens zijn. Echter, het feit dat Paulus bijna de exact zelfde gedachte herhaalt uit 1 Korinthe, maakt het moeilijk voor mij om het gedeelte uit Romeinen helemaal aan de kant te zetten. Hoe het geval ook is, er kan geen twijfel over bestaan *dat* in 1 Korinthe 7:39 Paulus specifiek handelt over hertrouwen en daar verklaart hij duidelijk *onmiskenaar* dat de huwelijksband voor het leven is en dat alleen de dood van een echtgenoot/echtgenote een persoon vrij maakt om te hertrouwen.

Besluit

Aan het begin van zijn bespreking over het huwelijk en echtscheiding, vat Paulus het onderwijs van Jezus samen:

'Doch den getrouwden gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van den man niet scheidt; En indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of met den man verzoenen; en dat de man de vrouw niet verlate.' (1 Kor. 7:10-11)

Nu aan het eind van het hoofdstuk vat Paulus heel zijn lering samen als:

'Een vrouw is door de wet verbonden, zo lange tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zo is zij vrij om te trouwen dien zij wil, alleenlijk in den Heere'. (1 Kor. 7:39)

Paulus begint en eindigt zijn bespreking over het huwelijk en echtscheiding heel bondig:

- De huwelijksband is voor het leven; daarom is iedere echtscheiding in de ogen van een mens alleen maar een scheiding.
- Daarom, als een echtscheiding plaats vindt, staan er twee keuzes voor ons open: verzoenen of alleen blijven.

Zoals ik de nadruk in elk artikel heb proberen te leggen, realiseer ik me dat deze leringen moeilijk zijn. Echtbreken is niet maar een leer of een betoog; het beïnvloedt echte mensen met een echt leven, in echte pijnlijke situaties. Nochtans is de Kerk geroepen om in iedere pijnlijke situatie te dienen. Toegestaan dat het inzuigen van de fouten van honderden jaren van diep-gezetelde, voorafgaande- en bevooroordeelde ideeën een uitdaging is voor elke serieus-denkende kerk vandaag.

Echter, we kunnen deze er niet gewoon eenvoudigweg de rug toekeren, hen belasteren of wensen dat ze gewoon weg zouden gaan. We moeten beginnen met de woorden van de Schrift, zonder compromis en bidden voor leiding. *'Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is'* (2 Tim. 3:16). Bij tijden mag dit alles lijken op het uitvergroten van een klein detail over een hoofdpunt van de Schrift. Ik hoop dat dit niet het geval is. Echter, laten we Jezus' eerste woorden aan ons niet vergeten, aan het begin van de Bergrede: *'Zo wie dan één van deze minste geboden zal ontbonden en de mensen alzo zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar zo wie dezelve zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen.'* Matth. 5:19. Vasthoudend aan elk woord van Gods waarheid, kunnen we rekenen op Gods beloften om te zegenen, te voorzien en om ons in onze weg te leiden.

Echtscheiding en ook Hertrouwen in de vroege Kerk

Huwelijk, Echtscheiding en Hertrouwen – Deel 5

door Dean Taylor

Na de dood van de apostelen, bleef het Christendom groeien en bloeien, al werd zij belaagd door armoede en vervolging. Als we de geschriften van de vroege Kerk lezen, komen we een wereld binnen die in bepaalde opzichten heel anders is dan de onze. Vervolging en bespottig hielpen mee om de Kerk vrij van bekeerlingen te houden die slechts kwamen om er in de wereld beter mee te worden. Nabijheid bij de apostelen was een kracht. Sommige kerken konden er zelfs van spreken dat de apostelen daadwerkelijk in hun midden zaten en de wegen van Christus uitlegden.

De taal was ook een voordeel. Hun geloof bevatte meer 'overleveringen' dan een geloof dat enkel bepaald werd door het bestuderen van oude talen en proberen te raden wat de grondbetekenis is van woorden. Ik vind het op een bepaalde wijze wel gemakkelijk als ik lees van universitaire docenten die beweren dat de oude Grieken onomwonden – en – nadrukkelijk iets zeiden, en er dan achter komen dat de mensen zelf die leefden in het oude Griekenland precies het tegenovergestelde zeiden. Met dit voordeel doorsnijdt de oude Kerk vaak dwars door onze al zo lang bestaande maskers en geïnstitutionaliseerde excuses heen.

Aan de andere kant leek de vroege kerk in veel opzichten net zoals wij vandaag de dag. Een oppervlakkige lezing door het boek van Korintiërs heen onthult dat de vroege Christenen zeker niet bestand waren voor de problemen van wereldgelijkvormigheid, compromissen en zonde. De vroege Christenen botsten tegen hun cultuur aan – en die botsing kwam in veel moeilijke situaties voor die de Kerk dwongen het aangezicht van God te zoeken.

En net als wij, waren ook zij gewone mannen en vrouwen. Hun woorden zijn niet het Evangelie, gezaghebbend of geïnspireerd. In hun dagen, net zoveel als in de onze, zijn de woorden, het leven en de oproep van Jezus daar zonder evangelische of uitzonderingen. Ongeacht de verandering van tijden en meningen van mensen, houdt het Woord van God stand, voor altijd.

Dat gezegd hebbende, zijn het de nabijheid van de apostelen, het natuurlijke begrip van de oude talen en cultuur, de reiniging door vervolging – om niet te noemen louter de oudheid zelf van hun tijd, die de vroege kerk een onwaardeerbaar uitlegging maken, om niet meer te zeggen.

Scheiden – en ook – Hertrouwen

Enkele markeringspunten in de vroeg Christelijke theologie zullen helpen in het begrijpen van het oude beeld op scheiding en hertrouwen.

Ten eerste zag de vroege Kerk het huwelijk als een levenslange, onbreekbare band tot de dood van één van de partners. Dit punt kan niet gemist worden in het begrijpen van hun beeld. Hedendaagse discussies over scheiden en hertrouwen lijken dit punt nooit te begrijpen.

De moderne christen roept veelvuldig uit: 'Kan mijn zonde niet vergeven worden?' Het antwoord is: 'Natuurlijk, Jezus kan uw zonde vergeven'.

Echter, het moderne denken mist een belangrijk punt. Het probleem, dat de persoon het overwegen van een tweede huwelijk verhindert, is niet zozeer de 'zonde'. Ja, met de zonde moet

afgerekend worden en ervan bekeerd worden. Echter, zoals de vroege Gemeente het zag, is de feitelijke belemmering die het nieuwe huwelijk verhindert niet de 'zonde', maar veeleer het feit dat de persoon nog steeds getrouwd is in de ogen van God.

Het aangaan van een nieuw huwelijk zou een opeenvolgende veelwijverij zijn voor de vroege Gemeente. Jezus zei: 'Wie de verlatene zal trouwen, die doet overspel'. Vandaag vragen wij: 'Waarom noemt Jezus hertrouwen 'overspel' als een vrouw wettelijk gescheiden is?' De vroege Gemeente antwoordde dat het 'overspel' genoemd werd eenvoudig omdat de vrouw nog steeds getrouwd was in de ogen van God – zonder te letten op wat voor echtscheidingsprocedure zij gevolgd heeft.

Ten tweede wordt naar de punten echtscheiding en hertrouwen als naar twee afzonderlijke zaken gekeken. De titel van dit artikel is een beetje onhandig om dit punt te benadrukken. In ons moderne begrip, geeft de rechtvaardiging voor een scheiding ook rechtvaardiging voor hertrouwen—daar zou de vroege Gemeente het niet mee eens zijn. Zoals de Apostel Paulus zei: 'En indien zij ook scheidt [echt breekt], dat zij ongetrouwd blijve, of met de man verzoene' (1 Kor. 7:11). Zoals we zullen lezen, stond de vroege Gemeente het bij tijden toe om te scheiden. Echter zal dit begrip in harmonie zijn met het onderwijs van Paulus dat van de gescheiden persoon werd verwacht om 'ongetrouwd te blijven'.

Wanneer de vroege Gemeente als een geheel wordt beschouwd, wordt een opvallende eenheid gezien als we letten op het onderwerp echtscheiding en hertrouwen. Heth en Wenhem, in hun boek *Jezus en Echtscheiding*, zeggen: 'Om hen op te sommen, die eraan vasthouden dat hertrouwen na echtscheiding tegen het onderwijs van het Evangelie in gaat, is een beroep te doen op de meestbekende vroege Christelijke theologen... Om kort te gaan, vijf en twintig individuele schrijvers en twee vroege raadsvergaderingen wordt hertrouwen na echtscheiding verboden'(p.38).

Hermas

Heth en Wenhem vertellen ons dat het vroegste christelijke onderwijs over echtscheiding gevonden wordt in *The Shepherd of Hermas* (De herder van Hermas). Velen van de vroege Christenen citeren dit werk. In dit boek wordt Hermas gezien als een man die zijn hemelse beschermer vraagt over wat een man zou moeten doen, als hij er achter komt dat zijn vrouw schuldig is aan overspel en erin volhardt.

Ik zeg tot hem: 'Heer, sta me toe om u nog een paar vragen te stellen'. 'Vertel', zegt hij. 'Heer', zeg ik, 'als een man, die een vrouw heeft die trouw is in de Heere, haar betrapt op overspel, zondigt de echtgenoot dan door met haar te leven?' 'Zolang hij onwetend is', zegt hij, 'zondigt hij niet; maar als de echtgenoot weet van haar zonde en de vrouw niet tot inkeer komt, maar volhardt in haar overspel en haar man leeft met haar samen, maakt hij zich verantwoordelijk voor haar zonde en is medeplichtig aan haar overspel'. 'Wat zal de man dan doen, Heer', zeg ik, 'als de vrouw in dit geval doorgaat?' 'Laat hem van haar scheiden', zegt hij, 'en laat de echtgenoot alleen blijven; maar als hij na het echtscheiden van zijn vrouw met een ander zal trouwen, pleegt hij ook overspel'. 'Heer, als de vrouw, nadat zij gescheiden is, tot berouw komt en verlangt om naar haar eigen man terug te keren, zal zij dan ontvangen worden?' 'Zeker', zegt hij, 'als de echtgenoot haar niet ontvangt, zondigt hij en brengt een grote zonde over zich;... Om deze oorzaak werd u bevolen om alleenstaand te blijven, hetzij man hetzij vrouw; want in zulke gevallen is bekering mogelijk.

Hierbij zij opgemerkt dat Hermas scheiding toestaat vanwege overspel, maar net als de apostel Paulus van de man vereist alleen te blijven in de hoop van de toekomstige bekering van zijn vrouw. Hij citeert zelfs Paulus in 1 Kor. 7:11 als onderbouwing.

Justinus Martyr

Justinus Martyr was een vroeg bekeerling tot het Christendom rond het jaar 130 A.D. Kerkvaders veronderstellen dat Justinus vanuit een soort oude catechismus citeert. Wat het geval ook is, Justinus heeft nogal sterke woorden tegen hertrouwen. Terwijl hij aanmerkingen maakt over de noodzaak van christelijke kuisheid, onderwijst Justinus over de verschillende gebruiken van de woorden 'overspel' zoals door Jezus gebruikt werden. Justinus noemde de waarschuwingen van Jezus' Bergrede, zowel als Zijn onderwijs uit Matth. 19 betreffende de 'gesnedenen om het Koninkrijk der hemelen'. Na het probleem van *het begeren* besproken te hebben, brengt Justinus de woorden van Jezus over het hertrouwen naar voren, zeggende:

'En: Wie haar zal trouwen die van een andere man is, pleegt overspel. En: Er zijn sommigen die gesnedenen gemaakt zijn van mensen en sommigen die als gesnedenen geboren zijn en sommigen die zichzelf gesneden hebben om het koninkrijk der hemelen; maar allen vatten dit niet.'

'Zo, dat allen die, door de menselijke wet tweemaal getrouwd zijn, in de ogen van onze Meester zondaars zijn en ook zij die met begeerte naar een vrouw kijken'.

Kijk naar deze woorden 'tweemaal getrouwd' die ik onderstreept heb. Ze komen van de Griekse woorden (διγαμία ποιούμενοι), dat letterlijk vertaald 'dubbel trouwen' betekent, of liever—'dubbelhuwelijk'. Dit zijn uitdagende visies voor onze moderne tijd. Merk op dat hij zei, dat al werd echtscheiding 'door de menselijke wet' geaccepteerd, het in de ogen van God zonde was.

Athenogoras

In 177 A.D. schreef Athenogoras van Athene: 'Een pleidooi voor de Christenen'. In zijn schrijven zegt hij dat een Christen:

'zou moeten blijven zoals hij geboren was, of tevreden zal zijn met één huwelijk; want een tweede huwelijk is alleen een mooi schijnend overspel. 'Want wie zijn vrouw verlaat', zegt Hij, 'en een ander trouwt doet overspel'; Hij laat een man niet toe om haar weg te zenden wiens maagdom hij aan een eind heeft gebracht, noch om opnieuw te trouwen'.

In deze verklaring verklaart Athenogoras dat hij erkent dat zijn cultuur het hertrouwen toelaat, daarom noemt hij het een 'mooi schijnend overspel'. Anderen hebben deze verklaring vertaald als 'want een tweede huwelijk belooft slechts voorspoed'.

Clemens van Alexandrië

Clemens van Alexandrië, die een soort catechismus klas leert rond 194 A.D., spreekt zich streng uit over het huwelijk, zeggende:

'Nu, dat de Schrift het huwelijk aanraadt en geen losmaken van deze eenheid toestaat, wordt uitdrukkelijk omvat in de wet: 'Gij zult uw vrouw niet verlaten, anders dan om oorzaak van hoererie'; en het huwelijk van deze gescheidenen, terwijl de ander nog in leven is, wordt als hoererie beschouwd... 'Hij die een verlaten vrouw neemt', wordt er gezegd, 'doet overspel; en indien iemand zijn vrouw verlaat, die maakt haar een overspelster', dat betekent, die dwingt haar om overspel te doen.

En niet alleen is hij hieraan schuldig die haar verlaat, maar ook hij die haar neemt, door aan de vrouw de gelegenheid van zondigen te geven; want nam hij haar niet, zou ze terug keren naar haar man. (Stromata, 2:24)

Clemens verdedigt dit gedeelte, als hij in debat is tegen verschillende ketterse groepen, die het huwelijk helemaal verwierpen, door Jezus' woorden te citeren over het worden van een gesnedene om het Koninkrijk der hemelen, wat we vinden in Matth. 19:9. Hij zegt dat het gedeelte duidelijk leert over wat een man zou doen, indien zijn vrouw hem verlaat vanwege hoererij.

'Allen kunnen dit woord niet vatten. Er zijn gesnedenen, die zo geboren zijn en sommigen die van de mensen gesneden zijn; en er zijn gesnedenen, die zichzelf gesneden hebben om het Koninkrijk der hemelen. Die dit vatten kan, vatte het', zij zien het verband waarin dit staat niet. Na Zijn woord over echtscheiding vraagden sommigen Hem of, als dat de toestand is in relatie met een vrouw, het beter is om niet te trouwen; en toen was het dat de Heere zei: 'Niet allen vatten dit woord, maar hen die het gegeven is'. Wat de vragenstellers wensten te weten was of, wanneer de vrouw van een man veroordeeld was voor hoererij, het voor hem toegestaan was om een ander te trouwen (Stromata, Boek 3, hoofdstuk 6)

Origenes

Origenes, een andere wijsgeer die Christen geworden was, zei, terwijl hij scherp tegen hertrouwen sprak:

'Net zoals een vrouw een overspeelster is, al schijnt het dat ze met een man getrouwd is terwijl een vorige echtgenoot nog leeft, zo ook de man, die een verlatene schijnt te trouwen, trouwt haar niet, maar, naar de verklaring van onze Zaligmaker, pleegt hij overspel met haar (Commentaar op Mattheus14).

Zelfs na het tijdperk van Constantijn en zijn wettigen van het christendom in het jaar 312, bleef de leer sterk. Stephen Wilcox geeft in zijn artikel *'Het gezaghebbend onderwijs van de Vroege Kerk over het huwelijk, echtscheiding en hertrouwen'*, een indrukwekkende samenvatting van de leringen van de vroege Kerk en gaf in grote lijnen de schrijvers aan, die uitdrukkelijk over dat punt spraken. Zijn samenvatting loopt tot na het tijdperk van Constantijn. Echter, ik denk dat de vastheid en de kracht van de latere schrijvers getuigen van de eenvormigheid van deze leer. Het is ironisch dat de meeste van deze latere schrijvers vereerd worden, zelfs door de moderne Reformatorische theologen van vandaag. Citaat van Stephen Wilcox:

Samenvatting van leer van de Vroege Kerk over huwelijk, echtscheiding en hertrouwen in 90 A.D. – 419 A.D.

'Indien een echtgenoot/echtgenote volhardt in overspelig gedrag en er is geen ander alternatief, kan de huwelijksrelatie beëindigd worden door de onschuldige persoon (Hermas, Clemens, Hiëronymus, Augustinus).

Echtgenoten die om welke reden ook gescheiden zijn, moeten ongehuwd en alleenstaand blijven zolang beide echtgenoten leven. Hertrouwen is uitdrukkelijk verboden (Hermas, Justinus Martyr, Clemens, Origenes, Basilius, Ambrosius, Hiëronymus, Augustinus).

Om met de gedachte toe te geven aan de begeerte is schuldig zijn aan overspel van het hart (Justinus Martyr).

Wie een gescheiden persoon trouwt doet overspel (Hermas, Justinus Martyr, Clemens, Origenes, Basilius, Ambrosius, Hiëronymus, Augustinus).

Wie een tweede huwelijk sluit, of hij/zij een Christen is of niet, terwijl een vorige echtgenoot/echtgenote leeft, zondigt tegen God (Justinus Martyr, Ambrosius).

God houdt geen rekening, en de Kerk moet geen rekening houden met de menselijke wet als die in overtreding is van God's wet (Justinus Martyr, Origenes, Ambrosius).

God oordeelt de motieven en bedoelingen, het verborgen gedachteleven en de handelingen. (Justinus Martyr).

Het huwelijksverbond tussen een man en een vrouw is blijvend zo lang als zowel echtgenoot als echtgenote levend zijn (Clemens, Origenes, Ambrosius, Hiëronymus, Augustinus).

Het is een ernstige overtreding tegen God om eens andermans echtgenoot/echtgenote te nemen (Basil)

De Kerk moet alle personen, die in het bezit zijn van eens andermans levende persoons vorige echtgenoot of echtgenote, beschuldigen van overspel (Basil).

Het huwelijk en genegenheid met een hertrouwde echtgenoot/echtgenote terwijl een vorige echtgenoot/echtgenote leeft, is de zonde van overspel (Hermas, Justinus Martyr, Clemens, Origenes, Basilius, Ambrosius, Hiëronymus, Augustinus).

Het is een ernstige fout om te geloven dat het gewoon iemands recht is om van een echtgenoot/echtgenote te scheiden en een ander te nemen. Zelfs al zou de menselijke wet zo iets toelaten, God verbiedt het uitdrukkelijk en kan en zal het niet eren (Clemens, Origenes, Ambrosius, Hiëronymus, Augustinus).

Iedereen die menselijke gewoonten en wetten volgt in het overwegen van het huwelijk, echtscheiding en hertrouwen in plaats van Gods goddelijke instructies zou met grote vrees voor God Zelf moeten staan (Clemens, Ambrosius).

Alle wettenmakers, binnen en buiten de Kerk, worden gewaarschuwd, tot hun verderf om Het Woord van de Heere te horen en te gehoorzamen met betrekking tot Zijn geboden over het huwelijk en echtscheiding (Ambrosius).

Christenen moeten ermee stoppen om excuses te zoeken en om te proberen rechtvaardiging te vinden voor echtscheiding en hertrouwen. Er zijn geen geldige redenen acceptabel voor God (Hiëronymus, Augustinus).

Een huwelijk is voor het leven. Het doet er niet toe, wat een echtgenoot/echtgenote blijkt te zijn, of hoe zij ook mag handelen, wat zij doen of niet doen, of de zonden die zij zouden plegen, het verbond blijft ten volle in werking.

Een hertrouwen terwijl een vorige echtgenoot/echtgenote leeft is helemaal geen huwelijk, maar zondig overspel. God scheidt de één-vlees relatie niet, anders dan door de lichamelijke dood (Hermas, Clemens, Origenes, Basilius, Ambrosius, Hiëronymus, Augustinus).

Het huwelijk is een levenslang verbond dat nooit door God ongeldig gemaakt wordt terwijl beide partijen leven (Hermas, Justinus Martyr, Clemens, Origenes, Basilius, Ambrosius, Augustinus).

Het is nooit wettig geweest, het is nu niet wettig en het zal nooit wettig zijn om te scheiden en te hertrouwen. Om het anders te zeggen en te doen, is het overspelige bijgeloof aanbidden en aannemen van een andere god, dan Degene waar we mee te doen hebben (Augustinus).

Hoe vaak horen wij de schreeuwen en smachtende smekingen om een terugkeer naar het vroege Christendom! Hoe vaak slaan wij op onze borst en vragen God 'hoe lang' voor we een opwekking in Zijn Kerk zullen zien zoals in de dagen van ouds! Hoe veelvuldig vermaken wij onszelf met klagen over 'vrijzinnige invloeden' binnen de Kerk als we onszelf de brandmerken van behoudende kruisvaarders aanmatigen! Houden onze behoudende christenen van vandaag zich aan de Bijbelse waarheden, of lopen ze gewoon een eind achter de wereld aan? Ik herinner me een oude man eens zeggen: 'Ik was gewend om in het midden van de weg te gaan — maar de weg is omgegaan'.

Broeders, de weg die het huwelijk, echtscheiding en hertrouwen afgelegd heeft, is aanzienlijk omgegaan, door de eeuwen heen. We kunnen ons hoofd omhoogsteken en ons afzetten tegen de vroege Christenen als fanatiekelingen, kluizenaars of ketters; maar wanneer wij onszelf de fundamenten waarop we stonden stukje bij beetje zien afbreken, kunnen we onszelf net zo goed zien schreeuwend vanachter een afbrokkelend masker. ... 'Indien de fundamenten verdorven zijn, wat kan de rechtvaardige doen? (Ps.11:3, Engelse vertaling).

Einde van de 5 afleveringen

J.C. Philpot beantwoordt vragen over echtscheiding en hertrouwen

Mag een vrouw in geen enkel geval van haar man scheiden?

Mijnheer, ik ben vast overtuigd van uw diepe inzicht. Daarom vraag ik u uw mening overeenkomstig de Schrift te geven over 1 Korinthe 7:10: 'Doch den getrouwden gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van den man niet scheidt.' Moet een vrouw ook onder bijzonder moeilijke omstandigheden bij haar man blijven; ik bedoel als haar leven gevaar loopt?

Antwoord

Laat niemand denken dat we over enige kwestie autoritair, arrogant en vol zelfverheffing onze mening geven. Als ons een vraag gesteld wordt en we menen die op eenvoudige, Schriftuurlijke en tactvolle wijze te kunnen beantwoorden, voelen we ons vrij om dat te doen. We geven echter slechts een mening over het onderwerp. Misschien is deze mening waardeloos, misschien ook niet. Weeg deze mening echter in de weegschaal van het heiligdom, onderzoek deze bij het licht van de Schriften, het onderwijs van de Geest in het hart en de stem van een consciëntie die door de vreze Gods teerhartig gemaakt is. Komt deze mening overeen met het oordeel van deze onfeilbare jury, dan moet u ze aanvaarden. Zo niet, dan is onmiddellijke verwerping vereist. We ervaren het als onze plicht om Gods gemeente te dienen. Alle licht, kennis en natuurlijke of geestelijke wijsheid die we bezitten – hoe weinig misschien ook – delen we ruimhartig met onze lezers. Hen te dienen in Gods Koninkrijk, zwakke handen te versterken, struikelende knieën vast te maken, onwetende naasten te onderwijzen of moedeloze mensen te vertroosten, is alles wat we wensen. Laat niemand denken dat we vragen proberen te beantwoorden om ons op bijzondere wijsheid te kunnen beroemen of om ons als dictator in Gods gemeente op te werpen. Wij voelen ons de minste en de geringste van Gods dienstknechten. Als we echter van enig nut kunnen zijn voor een van de verlostten, beschouwen we dat als onze hoogste eer en ons mooiste werk.

Er is geen sterkere band dan de huwelijksband. Bijna alles moeten we verdragen om te voorkomen dat die band breekt. Genade verbreekt die verbintenis niet, maar maakt ze, zo mogelijk, des te sterker. Bij de eisen van de menselijke en Goddelijke wet komen nu immers de voorschriften van het Evangelie en het onderwijs van de Heilige Geest.

In de hierboven geciteerde tekst sprak de apostel een oordeel uit over een zeer belangrijke kwestie. Hij zegt uitdrukkelijk: 'Doch den getrouwden gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van den man niet scheidt.' In dit geval is de man een ongelovige en – in die tijd – ook een afgodendienaar. Mogelijk is hij een vervolger en een godslasteraar, maar hij blijft haar echtgenoot. Zij moet hem niet verlaten, maar bij hem blijven. We kunnen gerust concluderen dat een gelovige vrouw haar ongelovige man niet mag verlaten – en vice versa – behalve als er dingen zijn die het onmogelijk voor hen maken om samen te leven. Leeftijdsverschil, een moeilijk karakter, verschil in opvattingen, blijvende antipathie, ontdekking van huichelarij, buitensporige verkwisting, losbandigheid en luiheid, en zelfs dronkenschap, mishandeling of slagen moeten een vrouw er niet toe brengen haar man te verlaten. Evenmin mag een man zijn vrouw verlaten. De band die hem aan haar bindt, is zelfs nog sterker, omdat zij het zwakkere vat is en meer van hem afhankelijk is dan hij van haar.

We kunnen slechts twee situaties bedenken waarin een vrouw wettig haar man kan verlaten. Ten eerste als hij is overgegeven aan schaamteloze losbandigheid. Misschien is hij haar ontrouw geweest. Is hij echter niet weggezonden in schaamteloze losbandigheid, dan kan zelfs ontrouw in

onze ogen geen afdoende reden zijn om hem te verlaten. Als hij echter prostituees mee naar huis brengt, onder haar dak in schaamteloos overspel leeft met een dienstmeisje of zij persoonlijk lijdt onder zijn grove gedrag, geloven we dat zij hem mag verlaten, als ze al het mogelijke heeft gedaan om hem tot betering te bewegen. Zelfs dan moet ze hem niet volkomen en voorgoed verlaten, maar bereid zijn om terug te keren en hem te vergeven, als hij echt terugkeert van zijn boze wegen en verlangt naar haar terugkeer.

Ten tweede als het geweld meedogenloos en levensbedreigend wordt. Een man moet een echte brutoot zijn om zijn vrouw te kunnen slaan! In deze ellendige wereld lopen echter veel van zulke bruten rond. Een vrouw zou het huis van haar man niet moeten verlaten om een, twee of twintig slagen. Misschien is hij verschrikkelijk driftig, terwijl zij hem erg sard en ergert. Eén ruzie of twintig ruzies en zelfs vuistslagen geven een christelijke vrouw geen grond om haar man te verlaten. Is er echter sprake van aanhoudende wreedheid, is er een aanslag gepleegd op haar leven of lichaam, of loopt het leven van de vrouw echt gevaar door mateloze dronkenschap of krankzinnigheid, terwijl ze geen bescherming kan verwachten van de wet of uit een andere hoek, dan menen we dat ze haar man mag verlaten. Want wie kan haar de raad geven om te blijven om vermoord te worden? Wie zou geen reden hebben om zichzelf te beschuldigen, wanneer hij een vrouw geadviseerd had om niet te vluchten terwijl haar leven gevaar liep, als de volgende dag hem de tijding bracht dat haar man haar van het leven beroofd had?

Veel christelijke vrouwen hebben veel te lijden van hun man. Als zulke vrouwen deze pagina's lezen, wil ik hen een vriendelijke raad geven. Christelijke vrouw, bedenk dat hij uw echtgenoot en de vader van uw kinderen is. Eens – zo niet nu – hebt u hem hartelijk liefgehad. Roept alles u dan niet op om u tot het uiterste in te spannen om hem te verdragen? Als u hem verlaat, kunt u de kinderen waarschijnlijk niet meenemen. En hoe zullen ze, als ze nog jong zijn, door hun wrede vader behandeld worden? En als ze al ouder zijn, hoe gemakkelijk zullen ze dan bedorven en naar de ondergang gevoerd worden door het voorbeeld van hun vader! U moet om hunnentwil daarom al het mogelijke doen om hem te verdragen. Bedenk ook hoe arm en eenzaam u zult zijn als u uw huis verlaten hebt; zonder vrienden en misschien berooid, blootgesteld aan verzoeking en achterdocht! En omdat u niet zeker weet of het Gods wil is dat u uw man verlaat, zult u misschien wel geplaagd worden door twijfel. Als u echter alles doet om hem te dragen en te verdragen, zijn de beloften van de Heere voor u. U zult mogelijk vaak ondersteund en gezegend worden met Zijn tegenwoordigheid en gunst. Menige man die zijn vrouw kwelde, is door genade geroepen. Het zachtmoedige, christelijke gedrag van zijn vrouw is het instrument geweest. Door de wandel van zijn vrouw is hij zonder woord gewonnen (zie 1 Petr. 3:1). Indien dit geluk u ten deel zou vallen, zult u de genade prijzen die u de kracht gaf om hem te verdragen, als u ziet dat de ziel van uw man gered is.

Kan een verlaten en hertrouwde vrouw gemeentelid blijven? (1)

Ons is gevraagd onze mening te geven over de volgende kwestie. Een getrouwde vrouw was verlaten door haar echtgenoot. Na dertien jaar is ze opnieuw getrouwd in de veronderstelling dat hij gestorven was. Zes of zeven jaar later is haar eerste man echter weer teruggekomen. Kan deze vrouw lid blijven van een Evangeliegemeente?

Antwoord

In de genoemde kwestie wordt geen melding gemaakt van een belangrijk gegeven: Leeft de vrouw nu met een van beide mannen? Gods Woord spreekt zich heel duidelijk uit tegen terugkeer tot haar eerste echtgenoot (Deut. 24:3,4; Jer. 3:1). En leven met een tweede man terwijl de eerste echtgenoot nog leeft, is overspel (Rom. 7:3). Als een christelijke vrouw moet zij daarom beide mannen verlaten en zichzelf als weduwe beschouwen. Ze is diep te beklagen, vooral als ze arm is,

als ze voor haar onderhoud afhankelijk is van de man met wie ze de laatste tijd geleefd heeft of als er kinderen zijn. Gods Woord is echter duidelijk en wij menen dat de gemeente haar niet kan toelaten met hen aan te zitten, tenzij er sprake is van een volkomen en totale scheiding van de mannen met wie zij heeft geleefd.

Kan een verlaten en hertrouwe vrouw gemeentelid blijven? (2)

Na publicatie van bovenstaand antwoord wordt gereageerd op een ontvangen reactie.

Misschien herinnert u zich dat in het februarinumnummer onze mening werd gevraagd over de kwestie of een vrouw lid mocht blijven van een Evangeliegemeente, als haar eerste echtgenoot haar verlaten had en ze met een tweede man was getrouwd. Enkelen van onze lezers hebben bezwaren geuit tegen ons oordeel over deze kwestie en we hebben daarover verschillende brieven ontvangen. Om beknopt te zijn, gaven we toen slechts een samenvatting van de kwestie, maar omdat het onderwerp enige discussie heeft opgeleverd, lijkt het ons het beste de oorspronkelijke brief, of ten minste een belangrijk deel daarvan, te plaatsen. Het gedeelte dat is weggelaten, is hoofdzakelijk inleidend.

Geachte heer, de schrijver van deze weinige regels is verbonden aan een gemeente waarin zich een heel belangrijke kwestie voordoet. Unaniem is besloten om de uitgever van de *Gospel Standard* te vragen zijn mening daarover te geven. Het gaat niet om een bijzondere gril of om de oplossing van een onbetekenend meningsverschil dat tussen twee partijen is ontstaan. Het is een reële zaak. Een man heeft zijn vrouw verlaten. Na verloop van tijd hertrouwt ze, waarna haar eerste man weer terugkeert. Is het dan Schriftuurlijk als ze lid van de gemeente blijft? In dit geval heeft de man zijn vrouw verlaten. Zij is na dertien jaar opnieuw getrouwd, terwijl ze niet wist of haar man overleden was. Nadat zij zes of zeven jaar getrouwd was, keerde de eerste man terug, zodat algemeen bekend werd dat hij nog in leven is. Is het Schriftuurlijk als zij lid blijft? Wilt u alstublieft zo snel mogelijk in de *Gospel Standard* op deze vraag antwoorden? De uwe in liefde, een vraagsteller. 11 januari 1853

Uit bovenstaande brief blijkt dat de zaak aan ons werd voorgelegd op algemeen verzoek van de gemeente. Hoewel ons onbekend was en is welke gemeente ons deze vraag heeft gesteld, konden we daarom niet goed weigeren onze mening te geven.

U zult zich herinneren dat wij van mening zijn dat deze vrouw onder deze omstandigheden geen lid van een Evangeliegemeente kan blijven. Verschillende briefschrijvers hebben hiertegen bezwaren geuit. Wat voor bezwaren dat zijn, blijkt uit de volgende brief, die mogelijk even duidelijk is als welke andere brief over dit onderwerp ook.

Geachte heer, ik was zeer verbaasd toen ik in het februarinumnummer van de *Gospel Standard* las welk antwoord u een gemeente gaf over de zaak van die arme vrouw. Ik heb de passages waarnaar u verwees en ook 1 Korinthe 7 nog eens overdacht en ik moet wel tot de conclusie komen dat uw antwoord inderhaast geschreven is. Ik weet namelijk zeker dat u geen mensen bedroefd wilt maken die God geen smart heeft aangedaan (Ezech. 13:22). Deze arme vrouw is een weduwe, die al dertien jaar door haar man in de steek gelaten is. Ik stel dat wat zij gedaan heeft in dit geval gerechtvaardigd is en ik geloof dat dit in overeenstemming is met de wet van ons land, het gevoelen is van de meeste mensen die grondig in het Woord der waarheid zijn onderwezen en naar de mening van de Heilige Geest is (1 Kor. 7:15). Zij die de smarten hebben ervaren van een vrouw die weduwe geworden is door de ergste van alle doden, namelijk verlating, kunnen bevestigen dat het waar is dat ze geen man had. Hij was dood voor haar. Daarom is de stap die zij deed gerechtvaardigd. Wee de gemeente die een vrouw scheidt van haar wettige echtgenoot of in een dergelijk geval een erkende zuster in Jezus zou uitsluiten van het Avondmaal des Heeren. Als mijn woorden die arme ziel konden bereiken, zou ik zeggen:

‘Moge God u bekwaam maken om biddend het Woord der waarheid te onderzoeken. Als u mag delen in Jezus’ gunst, hoeft u het ongenoegen van enige gemeente of van de wereld niet te duchten.’

Biddend dat de Standard (de banier) in waarheid geheven mag worden, met het oog op het motto. Met de meeste hoogachting, R.P. 18 februari 1853

We erkennen volmondig dat dit een zeer pijnlijke en beklagenswaardige situatie is. Maar in Goddelijke zaken mogen we ons niet laten sturen en leiden door natuurlijke gevoelens, maar moet het onfeilbare Woord van God onze gids zijn.

Zonder enige schroom durven we te stellen dat volgens Gods Woord alleen dood en echtscheiding de band tussen man en vrouw kunnen verbreken. De Heere Jezus heeft dit met Zijn eigen lippen uitgesproken. ‘En de Farizeeën kwamen tot Hem, verzoekende Hem en zeggende tot Hem: Is het een mens geoorloofd zijn vrouw te verlaten om allerlei oorzaak? Doch Hij antwoordende zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, Die van den beginne den mens gemaakt heeft, dat Hij hen gemaakt heeft man en vrouw? En gezegd heeft: Daarom zal een mens vader en moeder verlaten en zal zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn? Alzo dat zij niet meer twee zijn, maar één vlees. Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidde de mens niet. Zij zeiden tot hem: Waarom heeft dan Mozes geboden een scheidbrief te geven en haar te verlaten? Hij zeide tot hen: Mozes heeft vanwege de hardigheid uwer harten u toegelaten uw vrouwen te verlaten; maar van den beginne is het alzo niet geweest. Maar Ik zeg u, dat zo wie zijn vrouw verlaat, anders dan om hoererij, en een andere trouwt, die doet overspel; en die de verlatene trouwt, doet ook overspel’ (Matth. 19:3-9). De wet van ons land stoelt op deze tekst en erkent uitsluitend ontbinding van het huwelijk door de dood of door wettige echtscheiding. We stellen daarom dat volgens Gods wet, en die van de mens, een vrouw niet opnieuw kan trouwen terwijl haar eerste man leeft, zonder overspel te bedrijven. Hoe duidelijk spreekt Paulus hierover! ‘Want een vrouw die onder den man staat, is aan den levenden man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrijgemaakt van de wet des mans. Daarom dan, indien zij eens anderen mans wordt terwijl de man leeft, zo zal zij een overspeelster genaamd worden; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrij van de wet, alzo dat zij geen overspeelster is als zij eens anderen mans wordt (Rom. 7:2,3).

Afwezigheid of verlating is wreed en goddeloos. De situatie van deze vrouw is zeer beklagenswaardig: Jarenlang is ze verlaten zonder te weten of haar wettige echtgenoot en beschermer in leven is of niet. Noch deze verlating, noch de onzekerheid verbreekt echter de band van het huwelijk. Als het huwelijk ontbonden wordt door afwezigheid of verlating, zouden we kunnen vragen hoe lang dat moet duren om dit effect te hebben. Zal dat een week, een maand of een jaar zijn? En als deze periodes te kort zijn, waar moeten we dan een grens trekken? Als de huwelijksband niet verbroken kan worden vanwege een afwezigheid van een jaar, kan het huwelijk dan wel ontbonden worden als de afwezigheid tien of twintig jaar duurt?

De mening van R.P. is niet alleen in strijd met de wet, maar staat ook haaks op de Schrift. Zijn uitleg van 1 Korinthe 7:15 is absoluut onjuist. De apostel spreekt in deze context over een gelovige vrouw die getrouwd is met een ongelovige man. Hij veronderstelt hier twee dingen. Ten eerste dat de ongelovige man bij zijn gelovige vrouw wil blijven. Laat zij hem in dat geval niet verlaten (1 Kor. 7:13). De ongelovige man kan echter ook weggaan en zijn vrouw verlaten. In dat geval besluit de apostel dat zij hem niet hoeft te volgen en niet per se bij hem moet blijven. ‘Dat hij scheidde; de broeder of de zuster wordt in zodanige gevallen niet dienstbaar gemaakt’ (vers 15). Ze is dus niet verplicht om hem te volgen en bij hem te blijven wonen, als hij haar heeft verlaten. Maar zegt hij iets over een nieuw huwelijk of keurt hij dat goed? Waar zegt hij dat verlating de huwelijksband ontbindt? Integendeel. In hetzelfde hoofdstuk zegt hij exact het tegenovergestelde: ‘Een vrouw is door de wet verbonden zo langen tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zo is zij

vrij om te trouwen dien zij wil, alleenlijk in den Heere' (vers 39). Hoe duidelijk spreekt hij hier uit dat alleen de dood de huwelijksband verbreekt!

Het aantal jaren dat haar echtgenoot haar verlaten heeft, de onbekendheid van zijn verblijfplaats, haar overtuiging dat hij overleden is, haar ellendige toestand, haar armoede en nood, haar onbeschermd staat – al deze beklagenswaardige omstandigheden veranderen de Goddelijke en menselijke wet niet en kunnen dat ook niet. Hij is haar man en zij is zijn vrouw tot de band door dood of echtscheiding verbroken wordt. Net als in talloze andere situaties hebben Gods soevereine wil, de nationale wet en het algemene nut van de gemeenschap meer gewicht dan het lijden van individuele personen. Dit kan persoonlijk leed veroorzaken, maar wat een weldaad is het voor getrouwde vrouwen! Als verlating het huwelijk kon ontbinden, zouden duizenden gewetenloze mannen van die mogelijkheid gebruikmaken. Geen enkele getrouwde vrouw kon, zoals nu, zeker weten dat zij gehuwd zou blijven tot zij of haar echtgenoot zou overlijden.

Wij zouden niet zoveel moeite doen om te bewijzen wat helder en duidelijk is, als we niet wisten hoe lichtvaardig velen denken over de huwelijksband. Een voorbeeld hiervan is de brief van R.P. Hier zien we een man die stelt dat zijn woorden 'in overeenstemming zijn met de wet van ons land, het gevoelen zijn van de meeste mensen die grondig in het Woord der waarheid zijn onderwezen en naar de mening van de Heilige Geest zijn'. Hij stelt dat het geoorloofd is dat de arme vrouw opnieuw trouwde zonder bewijs van de dood van haar man, en dat zijn verlating van haar voldoende grond is voor deze stap. Het kan ons niet verwonderen dat vleselijke mensen lichtvaardig denken over de heiligheid van de huwelijksband, als belijders van de godsdienst zulke on-Bijbelse gevoelens aanwakkeren.

De vraag was echter of de gemeente een vrouw nog steeds als lid moet erkennen, wanneer ze hertrouwt tijdens het leven van haar man. Wij blijven bij ons oorspronkelijke standpunt en zeggen: 'Nee.' Laat de volgende redenen gewogen worden in de weegschaal van het heiligdom:

1. Het is duidelijk on-Schriftuurlijk en onwettig voor een vrouw om een tweede man te huwen, terwijl haar eerste echtgenoot nog leeft. Zijn lange afwezigheid en de daaruit voortvloeiende overtuiging dat hij gestorven is, verlichten haar schuld. Zoals we echter hebben aangetoond, wordt het eerste huwelijk daardoor niet ontbonden. Als zij lid mag blijven van de gemeente, keurt de gemeente goed wat door Gods wetten, en die van de mensen, wordt verboden.
2. We zouden de wereld, die maar al te graag inconsequenties aan de kaak stelt, stof geven om kwaad te spreken. Een gemeente heeft alle reden om elke aanstoot of oorzaak van smaad weg te nemen. Hoewel het niet gezegd is, wordt wel bijna gesuggereerd dat de vrouw nog steeds met haar tweede man leeft. Als de gemeente dit goedkeurde, zou dat toch terecht een reden zijn om haar te beschimpen?
3. Het zou waarschijnlijk een oorzaak zijn van voortdurende twist en ergernis. Zoals blijkt heeft dit al tot veel beroering en onenigheid in de gemeente geleid.
4. Hierdoor zouden sommige, zo niet vele, leden van de gemeente beroofd worden van alle troost en vrucht bij het gebruik van de ordinantie, zelfs als ze nog geen vastomlijnde opvatting hierover hadden. We weten immers heel goed dat er weinig anders dan onrust kan zijn bij het Avondmaal des Heeren, als we heen en weer geslingerd worden door twijfels en vermoedens.
5. Als de arme vrouw een teerhartige consciëntie heeft, zou het later, of mogelijk nu al, leiden tot grote benauwdheid, omdat ze misschien tot haar eigen oordeel deelgenomen heeft aan het Avondmaal des Heeren.

We houden dus vast aan ons oorspronkelijke standpunt dat het niet in overeenstemming is met de orde van het Evangelie als de vrouw lid blijft van de gemeente, wanneer ze leeft met een van beide mannen, en zeer waarschijnlijk met haar laatste echtgenoot.

Maar laten we aannemen dat ze haar zonde ziet en beweent en dat ze, als blijk van haar berouw, scheidt van beide mannen. We menen dat ze dan, als de gemeente overtuigd is van de echtheid van haar berouw, na een tijd opnieuw opgenomen kan worden.

We hebben een vergelijkbaar voorbeeld in het Nieuwe Testament. Er was een man die het hield met de vrouw van zijn vader (1 Kor. 5). Natuurlijk was dit niet zijn eigen moeder – dat zou te erg zijn – maar de tweede vrouw van zijn vader. Hij was van haar gescheiden of had haar verlaten. Vanzelfsprekend maakte het feit dat zij zijn vaders vrouw geweest was, de zaak nog veel erger, omdat dit verboden was door de Levitische wet (Lev. 18:8; Amos 2:7) en zeer ergerlijk voor de mensen. Daarom vermaant de apostel om deze man uit hun midden weg te doen (1 Kor. 5:13); dat is, uit de gemeente te bannen. Hij wordt echter gebracht tot oprecht en diep berouw en dan beveelt de apostel om hem weer op te nemen. ‘Den zodanige is deze bestraffing genoeg, die van velen geschied is; alzo dat gij daarentegen hem liever moet vergeven en vertroosten, opdat de zodanige door al te overvloedige droefheid niet enigszins worde verslonden. Daarom bid ik u dat gij de liefde aan hem bevestigt’ (2 Kor. 2:6-8). Maar kunnen we geloven dat hij daarna bij haar bleef? Zou hij haar niet, als blijk van zijn berouw, wegsturen en voortaan zonder haar leven?

Toont deze arme vrouw berouw over haar ongelukkige stap, om geen scherpere woorden te gebruiken? Is de gemeente overtuigd van de oprechtheid van haar berouw? Toont ze haar berouw door beide mannen te verlaten en voortaan zonder hen te leven? Dan menen we dat de gemeente haar op Schriftuurlijke gronden kan toelaten aan de tafel.

Er is ook bezwaar ingebracht tegen onze opvatting dat de vrouw van beide mannen moet scheiden. Er wordt gesteld dat als de eerste man nog steeds haar echtgenoot is, het tweede huwelijk niet geldig is en daarom mag, ja, moet ze zelfs naar haar eerste man terugkeren en met hem leven. Volgens de wet is dit misschien niet verkeerd, maar wij geloven dat het niet in overeenstemming is met het Woord der waarheid. Als bewijs hiervoor hebben we twee passages uit Gods Woord aangehaald. Er zijn echter bezwaren geopperd tegen onze verklaring van Deuteronomium 24:4 en Jeremia 3:1. De teksten zouden niet toegepast kunnen worden op deze kwestie, omdat deze wet alleen geldt voor de Levitische bedeling. Om dit punt te verhelderen, moeten we bedenken dat sommige wetten en verboden van de oude bedeling een tijdelijk, en andere een blijvend karakter hadden. De voorschriften omtrent besnijdenis, offeranden en onrein vlees golden bijvoorbeeld voor een tijd, maar het verbod om te stelen, te doden, overspel te bedrijven en vals getuigenis te geven, blijft altijd van kracht. De aard van de overtreding en de woorden die ervoor gebruikt worden, maken doorgaans duidelijk of deze wetten een tijdelijk of blijvend karakter hebben. Zorgvuldige bestudering van de aangehaalde teksten zal naar onze mening duidelijk maken dat de vrouw, na haar huwelijk met een tweede man, niet mag terugkeren naar haar eerste echtgenoot vanwege het karakter van haar daad. Daarom heeft dit verbod geen tijdelijk karakter. Deze handelwijze wordt ‘een gruwel voor het aangezicht des HEEREN’ genoemd. Het land waar dit praktijk is, wordt erdoor verontreinigd. Het is inderdaad weerszinwekkend voor elk natuurlijk gevoel dat een man een vrouw zou terugnemen die aan een andere man heeft behoord. Dit verbod rust daarom op onveranderlijke omstandigheden. Als onze lezers de teksten onderzoeken waarin gesproken wordt over de verontreiniging van het land of een gruwel voor de Heere, zullen ze merken dat het daar gaat over een misdaad die het natuurlijk gemoed en de consciëntie met afschuw vervult.

Maar misschien zal iemand zeggen dat de eerste man nog steeds haar echtgenoot is, omdat het tweede huwelijk geen echt huwelijk is. Dat is waar, maar is deze arme vrouw wie ze geweest zou zijn als ze geen tweede huwelijk was aangegaan? Is ze trouw geweest aan de huwelijksbelofte? Ze heeft met een andere man geleefd. Zo heeft ze haar huwelijksbed bevlekt. Haar man heeft haar verlaten, maar zij is hem ontrouw geweest.

We zullen zelfs een stap verder gaan. We zijn ervan overtuigd dat een vrouw die werkelijk fijngevoelig en kuis is – afgezien van alle meer verheven redenen – met geen van beide mannen zou durven te leven. Haar eerste man is ze immers ontrouw geweest en met de tweede zou ze slechts in overspel kunnen leven. Ongeacht of onze uitleg van de aangehaalde teksten juist is, geloven we bovendien dat een grote meerderheid van de christelijke vrouwen en moeders die deze pagina's lezen, het eens zou zijn met onze opvatting dat de arme vrouw zichzelf de straf van het weduwschap moet opleggen.